

Spanje

Andalusie

SECRETARÍA DE
ESTADO DE TURISMO
Y COMERCIO
SECRETARÍA
GENERAL DE TURISMO
TURESPAÑA

Spanje

Andalusie

Almería
Cádiz
Córdoba
Granada
Huelva
Jaén
Málaga
Sevilla

Inleiding	1
Een eerste kennismaking met Andalusïë	2
Het territorium, het klimaat, de voorzieningen	2
Geschiedenis	4
El legado andalusí (Het Andalusische erfgoed)	6
Kunstbezit	6
Natuurbezit	9
Een tocht door de provincies en hoofdsteden van Andalusïë	10
Almería	10
Cádiz	15
Córdoba	21
Granada	26
Huelva	33
Jaén	38
Málaga	43
Sevilla	49
Recreatie en cultuur	54
Nuttige gegevens	61

Voorpagina:
Zuherosstraat. Córdoba
Achterpagina:
Uitzicht op zee. El Rompido. Huelva

Tekst:
Manuel Pérez Rodríguez

Vertaling:
Roland Bakker

Foto's:
Fotografisch archief TURESPAÑA

Grafisch ontwerp:
P&L MARÍN

Druk:
EGRAF, S.A.
D.L. M. 35551-2006

NIPO: 704-06-007-5

Gedrukt in Spanje

5e Auflage

Een publicatie van:
© Turespaña
Secretaría de Estado
de Turismo y Comercio

Ministerio de Industria,
Turismo y Comercio

Inleiding

Historie, kunst en natuur. In deze drie woorden kunnen we de essentie samenvatten van Andalusïë, een van de warmste streken van Europa. Van oudsher heeft de regio immer een sterke aantrekkingskracht uitgeoefend op de reiziger. De zuidgrens van deze, qua inwonertal en qua oppervlak twee na grootste, autonome gemeenschap van Spanje, ligt op het raakvlak van twee continenten en vormt het ontmoetingspunt tussen Afrika en Europa. Het contrastrijke landschap biedt een goedaardig klimaat, lange en goudgele stranden, scherpe bergkammen en immense vlakten met dorpen en steden van grote monumentale rijkdom.

De kusten van Andalusïë kijken uit zowel over de Middellandse Zee als over de Atlantische Oceaan. Vijf van de acht provincies liggen aan het water, en de rest vormt het Andalusische binnenland. Sevilla is de hoofdstad van deze regio die een bevolking heeft van meer dan 7.300.000 inwoners. De stad ligt omarmd door de Guadalquivir, een rivier die Andalusïë van oost naar west in tweeën deelt; het meest bekende symbool van Sevilla is de Giralda, de toren van de kathedraal.

Het Alhambra, een van de meest bezochte monumenten ter wereld, staat in Granada. De Mezquita is het identiteitssymbool van

Córdoba. De moorse citadellen vormen het kenmerk van Almería en Málaga. De baai, *la bahía*, staat symbool voor Cádiz en het getijdengebied, *la marisma*, is het kenmerk van Huelva. De olijfbom vertegenwoordigt Jaén.

Maar de aantrekkingskracht van Andalusïë schuilt niet alleen in de provinciale hoofdsteden. Elk van de streken kent zijn eigen bekoring. Zonnebaden op zachte zandstranden, wintersporten in het meest zuidelijke wintersportgebied van Europa of wegduiken in de geschiedenis van de oude kerken en paleizen die in alle uithoeken van het gebied verscholen liggen, zijn slechts enkele van de talloze mogelijkheden die Andalusïë te bieden heeft.

Voortgestuwd op de golven van onze moderne tijd, biedt de streek een goud geoutilleerde infrastructuur. Het is ook voor de meest veeleisende bezoeker niet moeilijk om zich tevredengesteld te zien, met tradities als de tauromachie of de flamenco-muziek, en een gastronomie uit de bergen en de zee die je niet snel vergeten zult.

Een eerste kennismaking met Andalusië

Het territorium, het klimaat, de voorzieningen

Andalusië beslaat het hele zuiden van Spanje en is de tweede na grootste autonome gemeenschap van het schiereiland. Met zijn acht provincies beslaat het gebied in totaal 87.268 vierkante kilometer. Een oceaan en een zee omspoelen de kusten: de woelige Atlantische Oceaan breekt haar golven op de kusten van Huelva en Cádiz en de lauwwarme Middellandse Zee kabbelt aan de stranden van Málaga, Granada en Almería. De streek grenst noordelijk aan Extremadura, Castilla-La Mancha en Murcia, en in het westen aan Portugal.

Cazorla. Jaén

Via de kloof van Despeñaperros gaat u van de Spaanse Meseta in de richting van de Guadalquivir. Na de kloof komt u langs een lang gebergte, de Sierra Morena, dat de ruggegraat vormt van de provincies Jaén, Córdoba, Sevilla en Huelva. Aan de zuidzijde daarvan ligt het dal van de langste en waterrijkste rivier

van Andalusië, de Guadalquivir, die vanaf Sevilla bevaarbaar is. De laagstgelegen gronden van de streek omvatten getijdengebieden die erg geschikt zijn voor gewassen die veel water behoeven.

Het Andalusisch gebergte bereikt in de Sierra Nevada twee van de hoogste toppen van heel Spanje: de Mulhacén (3.481 meter) en de Veleta (3.398 meter). De uitlopers gaan tot aan het berggebied van Ronda en de streek van Axarquía.

Bij Granada ligt de hoogvlakte van Baza en Huéscar en Almería wordt merendeels in beslag genomen door de Desierto de Tabernas, Europa's enige woestijn. Andalusië omsluit vele sterk verschillende gebieden met elk een eigen microklimaat.

Aan de kust worden meer dan 3000 zonne-uren per jaar gemeten. We bevinden ons hier dan ook in een van de warmste

Parque Natural de Cabo de Gata-Níjar. Almería

streken van heel Europa. Het lauwe Middellandse-Zeeklimaat zorgt voor warme en droge zomers en gematigde winters, met wisselvallige neerslag. Ook hierin is Andalusië contrastrijk; de bijna totale afwezigheid van regen in bijvoorbeeld de woestijn van Tabernas steekt scherp af bij de hoge regenval in de bergen van Grazalema, een van de natste streken van Spanje. Maar er is meer: de alpenkoude van de Sierra Nevada vormt een schril contrast bij het zachte klimaat aan de Costa Tropical: binnen 33 kilometer kun je er van min tien naar plus tweeëntwintig graden gaan, en dat binnen één enkele provincie: Granada.

Andalusië heeft eenijdvertakt net van wegen, autobanen en tolwegen. De Autovía de Andalucía, de N-IV, gaat vanaf de Meseta door de kloof van Despeñaperros naar Córdoba, Sevilla en Cádiz, langs de

belangrijkste steden aan de oevers van de Guadalquivir. De A-92 verbindt Sevilla en Granada met Murcia, en de Autopista del Quinto Centenario gaat van de Andalusische hoofdstad naar Huelva. Ook vanuit Sevilla gaat de N-630 die loopt tot in Extremadura. De snelweg Bailén-Granada doorkruist Jaén en de snelweg van de Mediterráneo verzorgt de verbindingen langs de kust.

Ook het spoorwegnet is goed vertakt. Door Andalusië rijden enkele van de drukst bezette treinen van Spanje, waaronder de AVE, de hogesnelheidslijn die Sevilla verbindt met Madrid.

Twee internationale luchthavens, Pablo Ruiz Picasso in Málaga en San Pablo in Sevilla, vormen de toegang voor het merendeel van de binnenvliegende bezoekers. Bovendien zijn er de luchthavens van Córdoba, Almería, Granada en Jerez de la Frontera die de

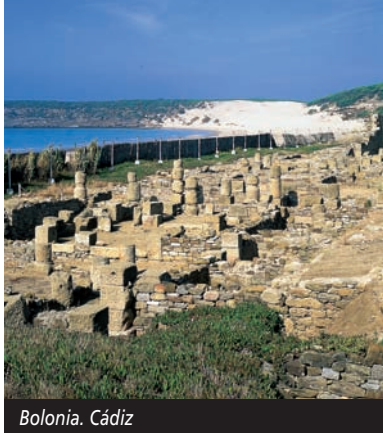
verbindingen verzorgen met de rest van de Spaanse provinciehoofdsteden.

De belangrijkste zeehaven van Andalusië is Algeciras. Daarna komen die van Almería, Motril, Cádiz, Huelva, Málaga en Sevilla. Tenslotte telt de Andalusische kust maar liefst 38 jachthavens.

Geschiedenis

Volgens de legende brak de klassieke held Hércules Europa los van Afrika, waardoor de Middellandse Zee en de Straat van Gibraltar ontstonden. Deze zoon van Zeus werd daarmee een belangrijk symbool en siert tot op heden samen met de twee mythische zuilen het wapen van de groen-witte Andalusische vlag.

Andalusië wekte al bijzondere belangstelling onder de meest primitieve volken. Verondersteld wordt dat de eerste bevolking in het **Neolithicum** vanuit Noord-Afrika via Andalusië Europa is binnengetrokken. De **Tartessische beschaving** heerste in deze regio vanaf de Bronstijd. Vervolgens domineerden er de Iberiërs. Rond 1100 v. Chr. zouden de **Feniciërs** er Gades, het huidige Cádiz, stichten, beschouwd als de oudste stad van Europa.

Bolonia. Cádiz

Grieken en Carthagers volgden elkaar op. Maar het zou in de derde eeuw v. Chr. zijn dat **Rome**, de Baetica als wingewest inlijfde bij het Romeinse Rijk. Zeven eeuwen lang zou deze provincie metalen, olie, graan en wijn aanleveren. In ruil daarvoor kreeg het een taal en een solide infrastructuur. In Baetica zouden Trajanus en Adrianus worden geboren, twee van de meest illustere keizers van het Romeinse rijk.

Met de ondergang van het Romeinse rijk vestigden zich in 411 n. Chr. de **Vandalen** van boven de Rijn in het Dal van de Guadalquivir. Hun verblijf zou kortstondig zijn.

In 711 stak de **Islam** er de kop op en daarmee brak een nieuwe bloeitijd aan. Acht eeuwen Arabische beschaving zouden Al-Andalus maken tot de meest welvarende, geavanceerde en verfijnde cultuur van de Westerse wereld. Het Kalifaat van Córdoba

was het centrum van rijkdom en wetenschap, en hiervan zijn nog steeds de overblijfselen terug te vinden in elk van de acht Andalusische provincies.

De uiteindelijke politieke versnippering van deze cultuur moedigde de christelijke koningen aan tot de voltooiing van de Reconquista. In 1212 behaalden de christelijke troepen in **Navas de Tolosa**, ten noorden van Jaén de overwinning. In 1236 viel Córdoba en in 1248 Sevilla. Maar het koningshuis van Castilië zou nog twee eeuwen moeten wachten totdat definitief afgerekend kon worden met de moorse aanwezigheid op het Iberische schiereiland. In 1492 trokken de Katholieke Koningen Granada binnen om er de laatste moorse monarch, Boabdil, te verstoten. Datzelfde jaar zouden vanuit de haven van Palos de la Frontera drie karvelen uitvaren onder de leiding van Christophorus Columbus. Hiermee werd een begin gemaakt met de **ontdekking van Amerika**.

Voor Sevilla zou de 16de eeuw het meest welvarende tijdperk inluiden. 150 Jaar lang was het toenmalige Hispalis het economisch middelpunt van de wereld. Zijn havens werden aangedaan door schepen afgeladen met zilver en goud. Deze rijkdom vond zijn weerslag in indrukwekkende gebouwen, kerken en monumenten die heden ten dage nog te bezichtigen zijn. De daarna volgende eeuwen brachten Andalusië zowel licht als duisternis. De romantische reizigers van begin 19de eeuw tekenden tal van tegenstellingen op.

De 19de eeuw werd ingeluid met de **Onafhankelijkheidsoorlog**. De Andalusiërs wisten de Napoleontische opmars te stuiten bij **Cádiz**. In 1808 zouden Spaanse troepen de overwinning behalen op de Fransen in de slag van Bailén. In deze woelige tijd, werd in 1812 de eerste Spaanse Grondwet aangenomen.

Grot van La Menga. Antequera. Málaga

Karveel. La Rábida. Huelva

Andalusië is tegenwoordig een welvarende streek, waarvan de economie is gebaseerd op de industrie, de landbouw en het toerisme. In 1981 werd het Autonoom Statuut aangenomen. Het Parlement van Andalusië is het instituut waarin de wens van het volk wordt vertegenwoordigd, en de Raad van Andalusië is het orgaan van de autonome regering.

■ De routes van El Legado Andalusi

El Legado Andalusi, het 'Andalusisch erfgoed', is een toeristisch en cultureel project dat is opgezet om de historische kenmerken uit de vergetelheid te halen van een beschaving die gedurende meer dan acht eeuwen het zuidelijk deel van het Iberische schiereiland bevolkte. *El Legado Andalusi* heeft zijn zetel in de Corral del Carbón, in Granada; de organisatie heeft zeven toeristische routes uitgezet die alle acht provincies van Andalusië doorkruisen. We noemen in het bijzonder de 'route van het kalifaat' of **Ruta del Califato**, tussen Córdoba en Granada langs witgepleisterde dorpjes en door beschermde natuurgebieden als de Sierras Subbéticas; de **Ruta de**

Washington Irving, vernoemd naar de 19de-eeuwse avonturier uit de VS, tussen Sevilla en Granada, langs dorpen met een markant Arabisch verleden als Carmona, Antequera of Loja; en de route van de Nasriden, **Ruta de los Nazaries**, tussen Navas de Tolosa, provincie Jaén, en Granada, langs monumentale steden als Úbeda en Baeza.

www.legadoandalusi.es

■ Kunstbezit

De archeologische vindplaatsen die in Andalusië bewaard zijn gebleven zijn het stilzwijgend bewijs van het belang van de streek voor de eerste inwoners. De stammen van het Neolithicum vestigden zich in het Guadalquivirdal. In andere zones, zoals Antequera (Málaga), zijn indrukwekkende dolmens te zien, sterk gelijkend op die van het Sevillaanse stadje van Valencina de la Concepción, of het dorp Trigueros, uit Huelva. Gades, het huidige Cádiz, werd gesticht door de Feniciërs. Uit die cultuur zijn fantastische sarcophagen gevonden die nu tentoongesteld zijn in het museum van Cádiz. In Jaén vestigde zich de Iberische beschaving, een pre-Romeins volk met georganiseerde handelsactiviteiten. Het museum

van Jaén herbergt buitengewoon waardevol beeldhouwwerk. Resten van de Romeinse wereld zijn te bezichtigen op de archeologische vindplaatsen van Itálica en Carmona, in de provincie Sevilla.

Het **islamitisch erfgoed** is over heel Andalusië verspreid maar is het sterkst aanwezig in de steden Granada en Córdoba. Het Alhambra en de Mezquita, verklaard tot werelderfgoed, zijn twee van 's werelds meest bezochte historische monumenten. Moskeeën, kastelen en moorse uitkijktorens liggen over het hele Andalusische gebied verstrooid als herinnering aan de rijkdom die gedurende acht eeuwen

heerste op dit kruispunt van de islamitische en christelijke culturen.

De binnenkomst van de Katholieke Koningen bracht een belangrijke groei met zich mee van **gotische** gebouwen en monumenten. Jaén, ooit de ingang voor de christelijke legers, was de eerste onder de plaatsen die de nieuwe artistieke stromingen zou omhelsen. In steden als Úbeda en Baeza werden tal van kerken en paleizen, herenhuisen en openbare gebouwen opgetrokken die in de loop der jaren de stijlkenmerken van de Renaissance zouden overnemen.

Kathedraal. Sevilla

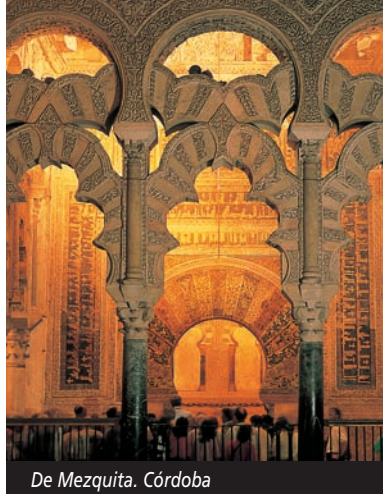

Het zou echter in Sevilla zijn waar de gotiek zijn ware hoogtepunt bereikte. Het beste voorbeeld daarvan is de Kathedraal, een enorm bouwwerk uit de nadagen van de Andaluische Middeleeuwen.

De **Renaissance** weerspiegelt zich op de hoofdpleinen van vele steden uit de provincies Jaén en Granada. Het paleis van Karel V in Granada, gebouwd binnen de muren van het Alhambra, of de kathedraal van Jaén zijn de meest tekenende voorbeelden van deze architectuur.

Voor wat betreft de **barok**, kunnen we niet heen om de rijkdom van plaatsen als Ecija of Carmona, in de provincie Sevilla. Tientallen tempels, conventen en kloosters werden in deze stijl gebouwd over het hele Andaluische grondgebied. Het karthuizerklooster, la Cartuja, in Granada is, hoewel uniek, niet het enige voorbeeld. In de Cordobese plaatsen Priego en Lucena zijn de sacramentshuisjes van, respectievelijk, Maria-ten-Hemelvaart en de Heilige Mattheüs bewaard gebleven, rijkelijk geornamenteerd en ware pronkstukken.

De **koloniale architectuur** die zich, dankzij de uit Amerika aangebrachte rijkdommen, sterk

De Mezquita. Córdoba

verspreidde door heel Andalusië, is terug te vinden in het West-Indisch Archief, te Sevilla, het klooster van La Rábida in Huelva, of de Kathedraal van Cádiz.

De **volksarchitectuur** sluit nauw aan bij de witte boerenhoven uit het Andaluische platteland. Stierenvechtersarena's als die van Ronda vormen de zogenoemde **romantische architectuur**.

In de 20ste eeuw zou Andalusië meegaan met de **nieuwe Europese architectonische stromingen**. Industriële ontwerpen, art nouveau, historistische en moderne architecturen zijn overal in de gemeenschap te vinden. De wereldtentoonstelling van 1992 liet Sevilla een rijke verzameling na.

Natuurbezit

17 Procent van het Andaluische grondgebied is gecatalogeerd als beschermd natuurgebied. De regio heeft twee nationale parken, **Doñana** en **Sierra Nevada**, en tweeëntwintig natuurparken verspreid over de kust en de binnenlanden. Verder bezit de gemeenschap 28 natuurreservaten, merendeels *wetlands* met beschermde flora en fauna. Tenslotte komen op de ecologische kaart van Andalusië nog zo'n dertig gewone natuurgebieden voor, waaronder enkele geologisch bijzonder waardevolle plekken.

Doñana en Sierra Nevada werden door de UNESCO verklaard tot **Biosfeerreservaat**, een predikaat dat tevens werd verleend aan vijf andere natuurbeschermingsgebieden:

Sierra de las Nieves, in Málaga; Sierra de Grazalema, in Cádiz; Cabo de Gata, in Almería; las Marismas del Odiel, in Huelva, en Cazorla, Segura y las Villas, in Jaén. Het laatstgenoemde is het grootste van heel Spanje en het op twee na grootste van Europa.

Een groot deel van het Andaluische natuurbezit ligt in het kustgebied. Dit geldt bijvoorbeeld voor het natuurpark van Cabo de Gata-Níjar, in Almería, de Bahía de Cádiz, in Cádiz, of het nationaal park Doñana. De kust wordt onderverdeeld in vier kuststroken of *Costas*: in Almería, de Costa de Almería, in de provincie Granada, de Costa Tropical, en in Málaga, de Costa del Sol; in de provincies Cádiz en Huelva ligt tenslotte de Costa de la Luz.

Nationaal park van Sierra Nevada. Granada

Een tocht door de provincies en hoofdsteden van Andalusië

Almería

Mariyat, Arabisch voor 'uitkijkpunt over zee', was in de tijd van het Kalifaat van Córdoba een van de belangrijkste havens van de Islamitische wereld. Het moorse fort of **alcazaba** (1) op een hoge rotspunt getuigt nog van de grootsheid die de stad (nu 169.509 inw.) ooit kende. De vesting bekroont nog immer deze plaats waar we de stijlen en invloeden terugvinden van de nabije Noord-Afrikaanse kust.

Dit duizend jaar oude bolwerk is het grootste van de op het schiereiland gebouwde Arabische forten. De verdedigingsmuren omsluiten prachtige tuinen en ruime vertrekken aan de voet van hoge torens als die van de Homenaje. Vanaf de nabije heuvel, **Cerro de San Cristobal** (2), heeft men een prachtig uitzicht over de omgeving.

Aan de voet van de Alcazaba ligt de eigenlijke stad. Het moorse karakter weerspiegelt zich nog in de oudste wijken.

De **kathedraal** (3) was oorspronkelijk bedoeld als verdedigingswerk. Vandaar het solide uiterlijk met vier torens en minuscule raampjes. De grove buitenkant staat in schril contrast met de harmonie van het interieur. Het hoofdaltaar is gotisch, het koor plateresk, en de altaarstukken van de kapellen zijn uitgevoerd in barok. Naast de kathedraal staat het nonnenklooster **Convento de las Puras** (4) en het **Bisschoppelijk paleis** (5). Niet ver daarvandaan staat bij de haven het **Koninklijk Ziekenhuis** (6) met een prachtige achttiende-eeuwse neoklassieke voorgevel.

Het artistiek patrimonium van Almería omvat een aantal kerken, zoals die van **San Juan** (7) die is gebouwd op de resten van een voormalige moskee. Daarbinnen is nog de 'mihrab' bewaard gebleven, de bidnis waarnaar de moskeegangers hun gebeden richtten.

Moors fort

Bij de **Paseo de Almería** (8) staat het **Teatro Cervantes** (9) en de koopmanskring, Círculo Mercantil. Een straat hogerop staat aan het **Plaza de Alfonso XIII** (10), de **Basilica de Nuestra Señora del Mar** (11), een kunsthistorisch monument, gewijd aan de beschutsvrouw van Almería.

De **Rambla de Belén** (12) scheidt de oude stad van het nieuwe deel. Aan het eind van deze boomrijke straat ligt de haven. Hier vindt de industriële architectuur zijn uitdrukking in bijzondere gebouwen als de

- 1 Alcazaba
- 2 Cerro de San Cristobal
- 3 Kathedraal
- 4 Convent van Las Puras
- 5 Bisschoppspaleis
- 6 Koninklijk Ziekenhuis
- 7 Iglesia de San Juan
- 8 Paseo de Almería
- 9 Teatro de Cervantes
- 10 Plaza de Alfonso XIII
- 11 Basiliek van Nuestra Señora del Mar
- 12 Rambla de Belén
- 13 Mineraalkade
- 14 Strand van Zapillo

- Toeristeninformatie
- Parkeerterrein
- Postkantoor
- Politie

Rambla de Belén

Kathedraal

Strand van Zapillo

mineraalkade (13), een bouwwerk in staalstructuur. Het strand **playa del Zapillo** (14), is het drukst bezochte en ligt aan dichtstbevolkte wijk van Almería.

www.dipalme.org
www.almeria-turismo.org

NATUURPARK VAN CABO DE GATA-NÍJAR

Het natuurpark van Cabo de Gata-Níjar ligt aan de oostkant van de Golf van Almería. 45 Kilometer maagdelijke kust beheerst er een vulkaanlandschap waarvan de hoogste toppen liggen binnen de **Sierra de Gata**, een bergketen die dient als

natuurlijke beschutting tegen de regenwolken. Binnen het woestijnachtige landschap vinden we wandelende duinen, zoutvelden en verborgen baaitjes. De bekendste stranden zijn **Los Genoveses** of **Mónsul**, en **Arco**, bij het dorp **Los Escullos**, of **Peñón Blanco**, nabij het Eiland van de Moor, **La Isleta del Moro**. De vuurtoren van de Cabo de Gata, staat naast het uitkijkpunt **Mirador de las Sirenas**, op de zuidelijkste heuvel van het park. Van hieruit loopt een weg naar **San José**, een vissersdorpje in het park, van waaruit de meeste van de routes beginnen. In **Las Amoladeras** staat midden in een steppengebied het bezoekerscentrum.

Los Escullos

Aguadulce. Almería

Vanuit het plaatsje **San Miguel de Cabo de Gata** loopt een weg naar het vissersdorp **La Almadra de Monteleva**. Grote zoutbergen stapelen zich op net buiten het plaatsje. Hier dichtbij staat een vogelwachtershuisje van waaruit men een grote verscheidenheid aan watervogels kan observeren die tijdens de trek gebruik maken van de waterplassen.

DE KUSTSTROOK

De hele kust van Almería wordt in beslag genomen door uitgestrekte kasgebieden waar het hele jaar door allerlei soorten fruit en groenten

worden geteeld. In **Campo de Dalías**, aan de westzijde van Almería, ligt **Adra** met een in de zomer zeer druk bezochte jachthaven. Fijne zandstranden als dat van **Balanegra** of **Balerna** strekken zich uit tot aan toeristencomplexen als **Almerimar**, ten zuiden van **El Ejido**. Een landschap van zoutvelden voert ons naar **Roquetas de Mar**, waar de blik van de bezoeker gevangen wordt door de toren van het **Kasteel van de Heilige Anna**. Verdertrekkende langs de kustlijn stuiten we op het vissersdorp **Aguadulce** waar in de loop van de laatste decennia het woestijnlandschap werd omgetoverd in een witte zee van tuinbouwkassen.

De oostkant of 'Levant' is het minst bezochte deel. Hier wordt de waterlijn onderbroken door de eenzame stranden en verborgen baaitjes van het Natuurpark van Cabo de Gata. Net buiten het beschermde gebied ligt **Carboneras**, met Noord-Afrikaans aandoende architecturen. Het dorp heeft heel mooie stranden als *Torre Vieja*, *Martinicas* of *Algarrobico*. De nabijheid van de Woestijn van Tabernas schept een origineel contrast, verscherpt door de vegetatie van vijgencactussen, pitas en palmbomen. Tegen een berghelling aangebouwd ligt **Mojácar**, een van de dorpen uit de provincie die het meeste respect betoonden voor de volksarchitectuur van wit pleisterwerk. Aan de voet van het dorp staan nieuwbouwcomplexen aan de rand van de zee, en verder vinden we hier aan de kust de visserij- en watersportplaatsjes

Garrucha en **Vera**, met, aan het strand van dit laatste, het grootste naturistencentrum van Andalusië.

DE WOESTIJN VAN TABERNAS

Het gebergte van de **Sierra de los Filabres**, bekend vanwege het sterrenobservatorium van **Calar Alto**, gaat over in de woestijn van Tabernas, de enige in zijn soort in heel Europa. Het landschap bood het decor voor talloze Europese Westernfilms. In het hartje van de woestijn staan nog enkele complete reproducties van dorpen uit de **Far-West**. Binnen dit onherbergzame landschap liggen enkele zeer waardevolle natuurgebieden, waaronder de **Sierra de Alhamilla**, het laatste obstakel voordat je bij de kust komt, alsmede een grillige speling van de natuur, de karst van **Yesos de Sorbas**.

Woestijn van Tabernas

Cádiz

Cádiz (154.511 inw.) draagt de bijnaam *tacita de plata*, het "zilveren kopje". Een lange landtong verbindt de stad met het vasteland. Het oude Fenicische *Gades* vormt zo een schiereiland en is de toegangspoort tot de achterliggende baai.

De 'landpoort', **Puerta de Tierra** (1), een 17de-eeuwse stadswal, biedt toegang tot deze oudste stad van het Westen. De **Kathedraal** (2), gebouwd met de rug naar de oceaan, is een mengsel van barok en neoklassiek. Opvallend is de hoge begin-negentiende-eeuwse koepel die is bekleed met geel tegelwerk. In de crypte ligt het stoffelijk overschot begraven van de in Cadiz geboren componist Manuel de Falla.

Een goed deel van de aantrekkingskracht van de stad schuilt in de drukbevolkte pleinen, als dat van **San Juan de Dios** (3), van waaruit het witte, neoklassieke **Gemeentehuis** (4)

uitkijkt over de haven. Pleinen als dat van **Las Flores** (5) en dat van **Candelaria** (6) zijn zeker een bezoek waard. Op het **Plaza de España** (7) staat naast de Provinciale Staten, **Diputación Provincial** (8), het **Monument aan het Liberale Parlement** (9).

Verder bezit Cádiz kerken van grote artistieke waarde. In de tempel van **Rosario** (10) staan de beelden van *San Servando* en *San Germán*, de schutspatroons van de stad. Daar vlakbij staat aan het **Plaza de la Mina** (11) de barokke kerk van **San Francisco** (12). De lanen van **Apodaca** (13) en **Marqués de Comillas** (14) voeren naar de **Iglesia del Carmen** (15), een kerk in sterk koloniale stijl. Vanaf de **Bateria de la Candelaria** (16), achter deze tempel, heb je een prachtig uitzicht over het druk aan- en afvarend scheepvaartverkeer in de baai.

In het **Oratorio de San Felipe Neri** (17), verklaard tot nationaal monument, werd in 1812 de eerste grondwet behandeld, waarin voor het eerst het principe van vrijheid en gelijkheid werd vastgelegd.

Plaza de España

Strand van La Caleta

Puerto Sherry. El Puerto de Santa María

Bekende volkswijken zijn **Pópulo, Santa María of La Viña**. Vlakbij deze laatste ligt, dicht bij het stadspark **Parque Genovés**, het kleine strand van **La Caleta** (18) met, aangrenzend, de kastelen van **Santa Catalina** (19) en **San Sebastian** (20). Andere stranden bij Cádiz zijn dat van **Santa María del Mar** (21) of **La Victoria** (22), een lang zandstrand bij de toegang tot de stad.

www.dipucadiz.es

DE BAAI EN DE KUSTSTREEK

Aan de baai van Cádiz liggen duizenden jaren oude dorpjes. Het belangrijkste is **El Puerto de Santa María**, aan de monding van de Guadalete, waar in de oude binnenstad het dertiende-eeuwse **Castillo de San Marcos** staat. Door een duinlandschap met zandbanken en dennenbossen komen we bij **Puerto Real**, waarvan het oude centrum tot cultuurhistorisch stadsgezicht is verklaard. Andere dorpen aan de baai zijn bijvoorbeeld **San Fernando** of **Chiclana de la Frontera**, met, in dit laatste, de barokke Kerk van **Jesús Nazareno**.

1 Puerta de Tierra	14 Alameda del Marqués de Comillas
2 Kathedraal	15 Kerk van el Carmen
3 Plaza San Juan de Dios	16 Bateria de la Candelaria
4 Gemeentehuis	17 Oratorio de San Felipe Neri
5 Plaza de las Flores	18 Strand van La Caleta
6 Plaza de la Candelaria	19 Kasteel van Santa Catalina
7 Plaza de España	20 Kasteel van San Sebastian
8 Gedeputeerde Staten	21 Strand van Santa María del Mar
9 Monument aan het Liberale Parlement	22 Strand van La Victoria
10 Templo del Rosario	
11 Plaza de la Mina	
12 kerk van San Francisco	
13 Alameda de Apodaca	

- i** Toeristeninformatie
- P** Parkeerterrein
- Postkantoor
- Busstation
- Treinstation

De kust van Cádiz begint bij **Sanlúcar de Barrameda**, aan de monding van de Guadalquivir, tegenover het **Nationaal Park van Doñana**. Deze plaats is beroemd vanwege zijn wijnhuizen, de *bodegas*. Vanuit de zeemansbuurt *Bajo de Guía* kun je oversteken naar de provincie Huelva, die begint aan de andere oever. **Chipiona** is een Maria-bedevaartsplaats. Bij het strand staat er het Sanctuarium van *Nuestra Señora de Regla*.

Een lange kuststrook strekt zuidwaarts tot aan **Rota**, gelegen aan de ingang van de baai van Cádiz. **Sancti Petri**, gesticht door de Feniciërs, herbergt een van de modernste toeristencentra van de streek. Nog verder naar het zuiden komen we bij dorpen als **Conil**, **Caños de Meca** of **Barbate**. Vlakbij **Zahara de los Atunes** liggen goudgele zandstranden als dat van *Bolonia*, vlak naast de Romeinse ruïnes van *Baelo Claudia*.

Zahara de los Atunes

Tarifa is het meest zuidelijke punt van Spanje. Met de blik gericht op de Noord-Afrikaanse kust kijken we uit over uitgestrekte stranden onder een straffe oostenwind. In de oude binnenstad staat het *Castillo Califal*, het kasteel van de kalief, gebouwd in de moorse tijd.

JEREZ DE LA FRONTERA

Cádiz is een land van wijnen en paarden. Hiervan getuigt **Jerez de la Frontera**, de drukst bevolkte stad van de provincie. Veel van de wijnhuizen zijn opengesteld voor het publiek, en u kunt er proeven van de talloze variëteiten die in deze streek worden gemaakt. In Jerez staat de koninklijke ruiterschool, de *Real Escuela Andaluza de Arte Ecuestre* waar eens per week, meestal donderdags, wordt schoongereden met kartuizer paarden.

Het kunsthistorisch patrimonium van de stad vindt zijn belangrijkste vertegenwoordiger in de kathedraal van *El Salvador*, waar schilderijen hangen van Zurbarán. Naast de kathedraal staat het *Alcázar*, uit de elfde eeuw, als bewaker van de voormalige moorse moskee, die na de *Reconquista* werd omgedoopt tot kerk, de *Iglesia de Santa María*. Vlakbij de *Plaza del Arenal*, een van de drukste

pleinen van de stad, staat de *Iglesia de San Miguel*, met een opmerkelijk altaarstuk.

Het in mudejarstijl gebouwde gemeentehuis, het *Cabildo Municipal*, staat naast de aan de stadspatroon gewijde *Iglesia de San Dionisio*.

Jerez de la Frontera bezit rijkelijk geornamenteerde familiepaleizen van de plaatselijke adel. Het interieur van het klooster met kerk van *Santo Domingo* herbergt ruime dertiende-eeuwse claustrums die het hele jaar door worden gebruikt als tentoonstellingsruimtes.

De *Barrio de Santiago* is een van de belangrijkste wijken van Jerez. In deze stad zijn nog flinke muurvlakken bewaard gebleven van de oude Arabische

stadswallen. Een belangrijk punt in de wijk is het *Plaza de San Juan*, waaraan het *Palacio de Pemartín* staat, dat dienst doet als Andalusisch Centrum voor Flamenco, en de ranke toren van de kerk van Santiago. De basiliek van *Nuestra Señora de la Merced* heeft een rijkelijk geornamenteerde zilveren beeldnis waar de schutsvrouw van Jerez wordt vereerd.

www.webjerez.com

DE WITTE-DORPENROUTE

Een dertigtal plaatsjes vormen een van de toeristisch meest interessante routes van Andalusië. De "witte dorpen" liggen aan de noordkant van de provincie Cádiz, in een streek die zich uitstrekt tot aan de **Serranía de Ronda**, ten noordwesten van Málaga. Ze maken deel uit van het Arabische erfgoed, en de meeste zijn gesitueerd op hoge heuvels. Het natuurpark **Parque Natural de Grazalema**, bekend

Ruiterschool. Jerez de la Frontera

vanwege zijn *pinsapo* (een inheemse dennensoort) ligt in het hartje van de route. Aan de zuidzijde duikt het natuurpark **Parque Natural de los Alcornocales** op.

De route begint bij **Arcos de la Frontera**, met zijn gotische kerk van de *Asunción*, en een prachtig uitzicht over het rivierdal van de *Guadalete*.

Van hieraf begint een aaneenschakeling van witgekalkte dorpen, met steile straatjes en kleine van bloemengeur bezwangerde pleintjes. We noemen **Bornos**, **Villamartín**, **Prado del Rey**, **El Bosque** of **Benamahoma**. Andere dorpen als **Ubrique** danken hun faam aan het ambachtelijke lederwerk.

In **Grazalema**, aan de voet van de *Sierra del Pinar*, vinden we dichte bossen van kurk- en steeneiken. Er loopt een weg omhoog tot aan de *Puerto de las Palomas*, de duivenpas, vanwaar men uitzicht heeft op een bos van de inheemse *pinsapo*'s. **Zahara de la Sierra** is een klein dorp dat is opgebouwd tegen een berghelling, met uitzicht over een waterrijk stuwmeer.

De route komt verder langs dorpen als **Algodonales**, **El Gástor** en **Olvera**. Dit laatste plaatsje wordt beschouwd als een van de mooiste uit de

streek. Vooral prachtig zijn de twee ranke torens van de kerk van *San José* en, daartegenover, het Arabisch kasteel.

Aangekomen in de provincie Málaga, komen we bij andere kleine dorpjes, waaronder **Montejaque**, **Benaolán** of **Cortes de la Frontera** met dezelfde witkalkarchitectuur als de plaatsjes uit de provincie Cádiz.

Medina Sidonia ligt in een enclave ten zuiden van de witte-dorpenroute. Het plaatsje is beroemd vanwege de aanwezigheid van talrijke wilde-stierenfokkerijen. In de *Kerk van la Santísima Virgen Coronada* zien we een van de beste voorbeelden van laat-gotische architectuur uit de provincie Cádiz.

Vejer de la Frontera, ligt op een heuvel op luttele kilometers van de kust. In het oude centrum vinden we onder de monumenten een Arabisch kasteel, de *Kerk van El Divino Pastor*, of het Sanctuarium van *Nuestra Señora de la Oliva*, waarvan het altaar een beeld herbergt uit de 16de eeuw.

Vejer de la Frontera

Córdoba

De gehele stad Córdoba (318.030 inw.) is verklaard tot werelderfgoed en is dan ook een verplichte halte op de route door Andalusië. In de 10de eeuw was het de hoofdstad van de west-islamitische wereld. Het was een dermate grootse stad dat hij kon concurreren met de macht en de rijkdom van het verre Bagdad. Gelegen aan de oever van de Guadalquivir, is het zonder enige twijfel meest belangwekkende historische gebouw van Córdoba de **Kathedraal-Moskee** (1). Bijna duizend zuilen ondersteunen het dak van deze voormalige Arabische gebedsplaats. Na de Reconquista werd aangevangen met de bouw, binnen de eigenlijke moskee, van een gotische kathedraal die in de loop der tijden werd omringd door platereske en barokke monumenten. De Kathedraal-Moskee staat op een rechthoekig grondplan van 23000 vierkante meter en is daarmee de op twee na grootste ter wereld. Achter de gekanteelde muren vinden we de prachtige tuinen van het **Patio de los Naranjos** (2).

Het bisschoppelijk paleis of **Palacio Episcopal** (3) staat precies tegenover een van de

toegangspoorten van de Kathedraal-Moskee. In dit gebouw, dat ruime binnenplaatsen omsluit, is een congres- en tentoonstellingscentrum, het **Palacio de Congresos y Exposiciones**, ondergebracht. Als we de blik rivierwaarts richten zien we bij de triomfboog **Puerta del Puente** (4), de **Votiefzuil van San Rafael** (5), een van de voor de Cordobese bevolking meest geliefde monumenten.

De synagoog of **Sinagoga** (6), het stierenvechtersmuseum, **Museo Taurino**, het oude ambachtscentrum of **Zoco** (7) en de **Kapel van San Bartolomé** (8) vormen onderdeel van het monumentaal geheel dat zich uitstrekt over de hele jodenbuurt, de **Judería** (9), de mooiste wijk van deze stad.

Het fort van de christenkoningen, **El Alcázar de los Reyes Cristianos** (10), werd gebouwd in opdracht van Alfonso XI. Binnen het fort vinden we prachtig verzorgde tuinen met fonteinen en irrigatiekanalen. De zalen in het interieur herbergen Romeinse mozaïeken die doen herinneren aan het belang dat de stad ook had onder de Romeinse heerschappij. Over de Romeinse

De Mezquita

CÓRDOBA

1 Mezquita	15 Plaza de la Corredera
2 Patio de los Naranjos	16 Kerk van San Pablo
3 Bisschoppaleis	17 Paleis van La Merced
4 Puerta del Puente	18 Plaza de la Dolores
5 Votiefzuil van San Rafael	19 Christus met de Lantaarns
6 Synagoge	20 Ronda de la Victoria
7 Ambachtscentrum	21 Ronda de los Tejares
8 Kapel van San Bartolomé	22 Avenida del Gran Capitán
9 Jodenbuurt	
10 Alcázar de los Reyes Cristianos	Toeristeninformatie
11 Romeinse brug	Parkeerterrein
12 Torre de la Calahorra	Politie
13 Plaza del Potro	Busstation
14 Herberg Het Veulen	Treinstation
	Hogesnelheidslijn

brug, de **Puente Romano** (11), komen we aan de andere oever van de Guadalquivir. Aan de overzijde van de brug staat de voormalige verdedigingstoren **Torre de la Calahorra** (12) met daarin het **Museum van de Drie Culturen** (moors, Hebreeuws en christelijk).

Córdoba kent tal van adellijke huizen met frisse en lichte patio's. Het onderhoud van de patio's is in deze stad tot kunst verheven, waarbij wordt gezocht naar het perfecte evenwicht tussen het levendig gekleurd tegelwerk, het smeedijzer, de potgeraniums, de jasmijn, en de citroen- en sinaasappelbomen.

Rond het **Plaza del Potro** (13) vinden we twee kunstmusea, het **Museo Provincial de Bellas Artes** en het **Museo Julio Romero de Torres**. Daartegenover staat Herberg het Veulen, de **Posada del Potro** (14), die voorkomt in Don Quichote, van Cervantes.

Daar vlakbij ligt het **Plaza de la Corredera** (15), een rechthoekig plein met zuilengalerijen dat ooit dienst deed als

stierenvechtersarena. Gotische kerken, als die van **San Pablo** (16), komen overal voor in de stad, net als sterk barokke architecturen zoals het **Palacio de la Merced** (17), waar nu de provinciale staten, de Diputación Provincial is ondergebracht. Een van de meest typische hoekjes is het **Plaza de los Dolores** (18) met de 'Christus met de lantaarns', de **Cristo de los Faroles** (19).

Córdoba biedt ook brede straten met een bruisend economisch leven. De belangrijkste hiervan zijn **Victoria** (20), **Ronda de los Tejares** (21) of **Gran Capitán** (22).

Op slechts acht kilometer van de stad ligt **Medina Azahara**, een 10de-eeuws paleis, gebouwd in opdracht van de kalief Abderramán III ter ere van zijn lievelingsvrouw. Het werd begin 11de eeuw vernietigd door de Berbers, maar nog immer is er de toenmalige grootsheid te voelen. Slechts één salon ervan is behouden gebleven, met graveerwerk en vakwerkplafond.

www.turiscordoba.es

www.ayuncordoba.es

Votiefzuil van San Rafael

Alcázar de los Reyes Cristianos

Romeinse brug met Toren van La Calahorra

DE VALLEI VAN LOS PEDROCHES

In het noorden van de provincie Córdoba begint de brede en lange bergketen van de Sierra Morena. Daar ligt de **Vallei van Los Pedroches**, met een landschap van weidevelden en steeneiken. Hier graast het Iberische varken. Binnen deze uitgestrekte natuur vinden we plaatsjes met een rijke geschiedenis, zoals **Hinojosa del Duque**, waar een kerk staat, de *Iglesia de San Juan Bautista*, die gezien zijn afmetingen ook een kathedraal had kunnen zijn. In **Belalcázar** staat een

middeleeuws kasteel dat ooit dienst deed als feodale uitkijktoren. **Santa Eufemia** is een kleine stad waar nog de resten zijn te zien van het moorse kasteel van *Miramontes*, dat ooit deel uitmaakte van de grensbewaking. Meer zuidwaarts komen we in **El Viso**, met de *Kerk van La Encarnación*. **Pozoblanco** ligt op een kruispunt van wegen. Dit witte dorp herbergt de parochiekerk van *Santa Catalina*, waar Ginés de Sepúlveda, de geschiedschrijver van Keizer Karel V en diens zoon, Filips II, ligt begraven.

Pedroche is een plaatsje dat geheel is gewijd aan de landbouw en varkenshouderij. In de oude binnenstad staat de *Kerk van La Transfiguración del Señor*, met een zestig meter hoge toren die al van veraf te zien is.

LA VEGA EN LA CAMPIÑA

Aan de oevers van de Guadalquivir ligt een aantal aantrekkelijke dorpen met interessante geschiedenis. Een voorbeeld hiervan is **Montoro** met, in het oude centrum, de Toren van *San Bartolomé* of het *Plaza de España*. Langs de rivier loopt de weg naar Córdoba en enkele kilometers stroomafwaarts komen we bij **Almodóvar del Río**, beroemd vanwege zijn onneembare op moorse leest geschoeide vesting. Eenmaal in **Palma del Río** komen we bij de stadswallen en het *Convent van San Francisco*, dat binnen zijn muren een mooi licht vijftiende-eeuws claustrum herbergt.

Ten zuiden van Córdoba ligt een streek die is gewijd aan de wijnbouw en de olijventeelt. **Montilla** is de Cordobese hoofdstad van de wijn, en **Baena** die van de olijfolie, beschouwd als een van de beste ter wereld. Daartussen ligt de

dichtstbevolkte stad van de provincie, **Lucena**. Daar staat, in de kerk van *San Mateo*, een van de meest indrukwekkende barokke tabernakels van Andalusië. Op vijf kilometer van Lucena staat op een hoge heuvel het Sanctuarium van *Nuestra Señora de Araceli*. Vanaf hier, in het hartje van de *Sierra de Aras* zijn vijf van de acht Andalusische provincies zichtbaar. Lucena wordt dan ook gezien als het geografisch middelpunt van Andalusië.

De weg voert door een landschap van steeneiken tot aan de bergen van de *Sierra Subbética* met de barokke stad **Priego de Córdoba**. Daar dichtbij liggen de dorpen **Luque** en **Carcabuey**. In het naburige stadje **Zuheros** is een zeer bijzondere vleermuizengrot, de *Cueva de los Murciélagos*.

Almodóvar del Río

Granada

Granada (272.738 inw.) is een van de mooiste provinciehoofdsteden van Spanje, met een lange geschiedenis en een grote monumentale rijkdom, kruispunt van de Arabische en christelijke culturen. In 1492, het jaar van de ontdekking van Amerika, namen de Katholieke Koningen ook dit laatste moorse bastion van het schiereiland. Het meest emblematische monument van de stad is, zonder twijfel, het **Alhambra** (1), dat is verklaard tot Werelderfgoed. Het trotse bouwwerk is dan ook een verplichte bestemming voor elke toerist in Andalusië.

De stad herbergt talloze hoekjes voor een rustige wandeling. Een mooie route begint bij het **Albaicín** (2), een wirwar van straatjes, met pleintjes als dat van **San Nicolás** (3), van waaruit men een prachtig uitzicht heeft

over het Alhambra en de Sierra Nevada. Opvallend in deze wijk zijn de **cármenes**, de typische patiwoningen. Hoog boven deze smalle straatjes en steegjes steekt, dicht bij de voormalige moorse stadsmuren, het **Klooster van Santa Isabel la Real** (4) uit.

De zigeunerwijk **Sacromonte** (5), bekend vanwege zijn grotten, ligt op een brede heuvel, vanwaar men een mooi uitzicht heeft over de rest van de stad. **El Chapiz** (6), met daaraan de **School voor Arabische Studies** (7) en het **Paleis van Los Córdoba** (8), voert omlaag naar de **Carrera del Darro** (9), die parallel loopt aan de **Paseo de los Tristes** (10). Hellingafwaarts staan historische gebouwen als **El Bañuelo** (11), een voormalig Arabisch badhuis waarvan de gewelven gekroond zijn met stervormige bovenlichten. Aan de rand van deze buurt ligt het **Plaza Nueva** (12), met

1 Alhambra	16 Corral del Carbón
2 Albaicín	17 Plaza de Bib-rambla
3 Plaza de San Nicolás	18 Alcaizeria
4 Klooster van Santa Isabel la Real	19 Paleis van La Madraza
5 Wijk van Sacromonte	20 Koninklijke Kapel
6 Casas de "El Chapiz"	21 Kathedraal
7 School voor Arabische Studies	22 Koninklijk Ziekenhuis
8 Paleis van Los Córdoba	23 Klooster van La Cartuja
9 Carrera del Darro	24 Generalife
10 Paseo de los Tristes	
11 El Bañuelo	
12 Plaza Nueva	
13 Real Chancillería	
14 Kerk van Santa Ana	
15 Gran Vía de Colón	

- Toeristeninformatie
- Parkeerterrein
- Postkantoor
- Politie
- Parador

Uitzicht over El Albaicín

Sacromonte

daaraan de **Real Chancillería** (13) en de **Kerk van Santa Ana** (14).

De Arabische stad gaat, zodra we de **Gran Vía de Colón** (15) oversteken, over in het christelijke deel. Het gemeentehuis of **Ayuntamiento** en de **Corral del Carbón** (16), zetel van de Stichting voor Andalusisch Erfgoed, getuigen van de overgang van bouwstijlen. Hier vlakbij komen we op de bekende bloemenmarkt van het **Plaza de Bib-rambla** (17), met, daarachter, de **Alcaizería** (18), een oude moorse koopmansbuurt en obligaat bezoekpunt voor iedereen die een souvenir wenst mee te nemen uit deze stad.

Het in moorse stijl gebouwde **Palacio de la Madraza** (19), staat tegenover de koninklijke kapel of **Capilla Real** (20), waar de Katholieke Koningen begraven liggen. Dit laat gotische monument is aangebouwd tegen de **Kathedraal** (21), een meesterwerk van Spaans classicisme, gebouwd in opdracht van de katholieke koningin Isabel. Het gotische grondplan stamt uit 1523 en is van de hand van Enrique de Egas, maar het werk werd afgemaakt door Diego de Siloé, die verantwoordelijk was voor een goed deel van het monumentale kunstbezit in deze streek.

Granada bezit ook andere monumenten van buitengewone schoonheid, zoals het koninklijk ziekenhuis of **Hospital Real** (22), nu bestuurszetel van de universiteit, of het **Monasterio de la Cartuja** (23), gelegen in het gebied van Aynadar. Vooral in dit laatste weerspiegelt zich het belang van de barok. De sacramentshuisjes ervan zijn uitzonderlijk rijk geornamenteerd. De beelden in deze tempel zijn gemaakt door de grootste Andalusische beeldhouwers uit de 18de eeuw.

Plaza Nueva

Op tien kilometer van Granada ligt de **Huerta de San Vicente**, een frisse boerenhofstee, omringd door tuinderijen, waar het museum-huis van de dichter Federico García Lorca staat. De vaste tentoonstelling daarvan omvat persoonlijke gebruiksvoorwerpen, manuscripten en partituren van de literator.

Maar Granada zou voornamelijk de wereldgeschiedenis ingaan vanwege het **Alhambra**, een samenstel van paleizen, vestingwallen en koninklijke verblijven dat beschouwd wordt als een van de mooiste ter wereld, ooit de residentie van de Nasrieden-dynastie. Boabdil, de laatste moorse koning van Granada zou het met bloedend hart verlaten na de overwinning van de katholieke Isabel en

Capilla Real

Fernando. Het monument is verdeeld in de openbare regeringszone van het Palacio de Comares en de privézone of harem van het Palacio de los Leones. Boven de gebouwen steken een aantal torens uit, zoals de Vela, bij de citadel, of het renaissance-paleis van Karel V, waarin respectievelijk het Museo de la Alhambra en het kunstmuseum, het Museo de Bellas Artes zijn ondergebracht. Aangrenzend liggen de hoftuinen van **El Generalife** (24), waarvan de meest bijzondere parkpleintjes de Patio de la Acequia of de Patio de la Sultana zijn.

www.dipgra.es
www.granada.org

Het Alhambra

SIERRA NEVADA

De Sierra Nevada is de hoogste bergketen van Spanje en beslaat een deel van de provincies Granada en Almería, hoewel het grootste deel behoort tot de eerstgenoemde. Dit tweede grootste **Nationaal Park** omvat de toppen *Mulhacén*, 3.481 meter hoog, en de *Veleta*, van 3.398 meter, alsmede het meest zuidelijke skigebied van Spanje. Vanuit Granada loopt de GR-420, wat de hoogste bergweg van Europa heet te zijn. Deze voert ons naar het bezoekerscentrum van **El Dornajo**, aan het begin van het beschermd natuurgebied. Enkele kilometers eerder komen we bij het uitkijkpunt **Mirador de Canales**, met uitzicht over het **Dal van de Genil**, met dorpjes als *Güejar-Sierra*.

Op het skistation van **Sierra Nevada** treffen we uitstekende hotels en toeristische

voorzieningen aan. In de luwte van de top van de *Veleta* kunnen verschillende wintersporten worden beoefend vanaf het einde van de herfst tot halfweg de lente. Het station heeft 62 kilometer skipiste.

In de zomer heeft de bezoeker de mogelijkheid van lange bergwandelingen tot bovenop de *Mulhacén*. Van hieruit ziet u op zonnige dagen de Afrikaanse kust en, heel dichtbij, het blauwe water van de Middellandse Zee. De stranden van de *Costa Tropical* liggen in vogelvlucht op slechts 30 kilometer.

Voor de liefhebber van plant- en dierkunde herbergt de Sierra Nevada een interessante rijkdom. Hier graast de Spaanse berggeit en nestelt de steenarend. Onder de flora vinden we er edelweiss, het viooltje van de Sierra Nevada of wilde saffraan.

www.cetursa.es

DE ROUTE VAN DE ALPUJARRAS

Las Alpujarras is een van de meest bekende streken van Andalusië en biedt de bezoeker interessante historie, originele stadsgezichten en unieke architecturen. Deze streek van witte dorpen, de laatste enclave van de moren voor hun definitieve verstoting naar Noord-Afrika in de 16de eeuw, beslaat een deel van de provincies Granada en Almería.

Lanjarón, bekend vanwege zijn *kuuroord* en zijn warme bronnen, vormt als het ware de toegang tot het gebied. Het *Arabisch kasteel* duidt nog op het belang van de stad als grenspost tussen het islamitisch en christelijk territorium. Diep in het **dal van de Guadalfeo**, de rivier die de Sierra Nevada scheidt van de bergen van **Lújar** en **La Contraviesa**, ligt **Órgiva**, de administratieve en commerciële streekhoofdstad. Onder de monumenten daar

noemen we de *Kerk van Nuestra Señora de la Expectación*, een 16de-eeuwse tempel met tweelingtorens.

Vanuit **Órgiva** komen we over bochtige wegen boven bij dorpen op steile hellingen. De streekweg voert ons naar **Carataunas**, **Cáñar** en **Soportújar**. Kilometers verder bergopwaarts ligt **El Barranco del Poqueira**, een groene bergwand met drie van de meest bekende dorpen uit de streek. Het eerste is **Pampaneira**, waar nog vele moorse elementen bewaard zijn gebleven. Smalle steegjes, gezellige pleintjes en op elkaar gestapelde woningen trekken de aandacht van de bezoeker.

Órgiva

Trevélez

De weg loopt door naar **Bubión**, en uiteindelijk naar **Capileira**, vanwaar een onverharde weg voert naar het uitkijkpunt van Trevélez om uit te komen bij de top van de Veleta.

Twee andere kleine stadjes aan deze weg zijn **Pitres** en **Pórtugos**. Binnen de gemeentegrenzen van de laatste staat de *Fuente Agria*, een bron in de vorm van een zuil met vijf mondstukken waaruit ijzerrijk water stroomt.

Een landschap van kastanje- en moerbeibomen en steeneiken vergezelt de reiziger tot aan **Trevélez**, op 1476 meter het hoogste dorp van Spanje. Hier wordt een heel goede serranoham gedroogd in de wind die neerslaat vanaf de Sierra Nevada. **Busquistar** en **Bérchules** zijn twee andere dorpen aan de weg naar **Puerto de la Ragua**; bij deze laatste ligt de provinciegrens tussen Almería en Granada. Op tweeduizend meter hoogte kunt u in het wintersportseizoen op deze

Capileira

bergpas langlaufen. Van hier gaat de weg weer omlaag naar **Bayárcal**, met zijn *Iglesia de San Francisco*, waarin op een van de altaren een 15de-eeuws beeld van Sint Jozef te zien is. Ook staat hier een zeer antieke Heilige Maagd, de *Inmaculada*.

Laujar de Andarax, de hoofdstad van deze kant van de Alpujarrastreek wordt beheerst door een landschap van bergterrassen, gewijd aan de groenten- en fruitteelt. De oude binnenstad herbergt maar liefst vijftien oude zuilen, sommige van voor de 15de eeuw. De bedding van de Andarax voorziet de tuinderijen van water tot daar waar de uitlopers van de **Woestijn van Tabernas** het beeld van het landschap beginnen te beheersen.

www.alpujarras.com

Huelva

Het symbool van Huelva (145.712 inw.) is het "Monument aan het vertrouwen in de ontdekking", **Monumento a la Fe Descubridora** (1). Dit hoge beeldhouwwerk op het Punta del Sebo is gewijd aan Columbus, en symboliseert de rol van de provincie Huelva in de ontdekking van de Nieuwe Wereld.

Huelva ligt aan de monding van de Odiel, in een getijdengebied van waaruit talloze routes lopen naar het provinciaal natuurbeschermingsgebied. Het bezoek begint bij de 18de-eeuwse **Catedral de la Merced** (2). Achter de elegante voorgevel schuilen barokke kapellen, altaarstukken en altaren.

De **kerk van San Pedro** (3) werd in de 16de eeuw gebouwd op de ruïnes van een mudejar-moskee. Een paar straten verderop, in de wijk van **La Esperanza** (4) staat de **parochiekerk van La Concepción** (5), heropgebouwd na de aardbeving van Lissabon in

1755. In de kerk hangen schilderijen van Zurbarán, gewijd aan *La Inmaculada*, de 'onbevleete'.

Het centrum van de wijk is het 'nonnenplein', **Plaza de las Monjas** (6). Vanuit het uitkijkpunt van **El Conquero** (7) heeft u een mooi uitzicht over de stad en de omgeving. U ziet er bijvoorbeeld de *Marismas del Odiel*, een gebied van zandbanken dat erg belangrijk is voor de trekvogels.

Binnen het oude centrum, met steegjes en pleintjes als dat van de **Alcalde Coto Mora** (8), staat het cultureel centrum van de stad, het **Gran Teatro** (9).

In het **Provinciaal Museum van Huelva** (10) zijn Romeinse voorwerpen tentoongesteld die het belang onderstrepen van deze stad in de tijd van het Romeinse rijk. Tevens is een zaal gewijd aan de verbintenis van de stad met de ontdekking van Amerika. Ook weerspiegelt zich hier de geschiedenis van de mijnen van Riotinto, waar nog steeds ijzer en koper wordt gewonnen. Huelva heeft

Stadsgezicht

Kerk van San Pedro

Mon. aan het Vertrouwen in de Ontdekking

Kathedraal

- 1 Monument aan het Vertrouwen in de Ontdekking
- 2 Kathedraal van La Merced
- 3 Kerk van San Pedro
- 4 Wijk van La Esperanza
- 5 Parochiekerk van La Concepción
- 6 Plaza de las Monjas
- 7 Uitkijkpunt van El Conquero
- 8 Plaza Alcalde Coto Mora

- 9 Gran Teatro
- 10 Provinciaal Museum van Huelva
- 11 Wijk van Reina Victoria

- Toeristeninformatie
- Parkeerterrein
- Postkantoor
- Politie
- Busstation

bovendien een zeer bijzondere wijk, die van **Koningin Victoria** (11), die is gebouwd in een opmerkelijke Engelse stijl.

Iets na Huelva komen we bij **Palos de la Frontera**, van waaruit de karvelen van Columbus vertrokken naar de Nieuwe Wereld. Het **klooster van La Rábida**, een gotische mudejartempel, is een belangrijk monument uit de tijd van Columbus. Hier logeerde de admiraal alvorens koers te zetten naar Indië.

www.ayuntamientohuelva.es

DOÑANA

Tussen de mondingen van de Guadiana en de Guadalquivir ligt de Costa de la Luz. Langs de 150 kilometer lange waterlijn liggen vijftien stranden met mooie namen als **Isla Cristina**, **Isla Canela**, **La Antilla**, **El Rompido**, **Punta Umbria**, **Mazagón** of **Matalascañas**.

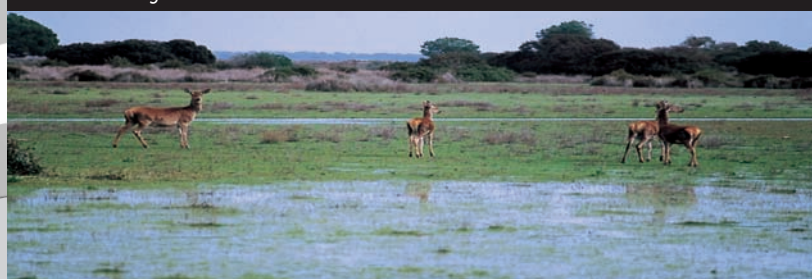
Hier ligt het belangrijkste eco-reservaat van Europa: **Doñana**; een natuurlijke habitat

met de kwalificaties van Natuurpark, Biosfeerreservaat en Werelderfgoed. Ook het omliggende gebied geniet bescherming als natuurpark. Deze waardevolle schat van flora en fauna ligt voornamelijk binnen de provinciegrenzen van Huelva en voor een klein deel in de provincie Sevilla.

Het getijdengebied, *la marisma*, beslaat bijna de helft van het 50.720 hectaren grote park en herbergt tientallen soorten al dan niet beschermde watervogels. De wandelende duinen, de maagdelijke stranden van fijn wit zand, de dennenbossen en het gebied van *la Vera* dat een overgang vormt tussen twee ecosystemen, vormen de overige componenten van dit bijzondere reservaat.

De kronieken willen dat hier het oude koninkrijk van Tartessus lag, maar er is niets dat dit kan staven. Wel zijn er nog enkele Romeinse ruïnes gevonden en een paar 16de-eeuwse uitkijktorens voor de scheepvaart in de monding van de Guadalquivir.

Waddengebied van Doñana

Matalascañas

Doñana, eeuwenlang verbonden aan de hertogdommen van Medina Sidonia en Alba, is van belang vanwege de bijzondere fauna. Herten, reeën en wilde zwijnen hebben er hun habitat, en de Iberische Lynx, met uitsterven bedreigd, heeft in Doñana zijn laatste territorium.

Het belangrijkste bezoekerscentrum is *El Acebuche*, gelegen halfweg tussen het kustplaatsje

een bezoek aan het park zelf. De andere vier informatiecentra liggen verspreid rondom het park. Vanaf het centrum van *Bajo de Guía*, in **Sanlúcar de Barrameda**, komt u door het park van Doñana als u de veerboot neemt die u naar de andere oever brengt. Bij het centrum van *Las Rocinas*, in het dorp van El Rocío, begint een voetpad door de *Charco de la Boca*, een stroompje waarin vier vogelkijkhuisjes zijn gebouwd.

Matalascañas en het landinwaarts gelegen **El Rocío**. Hier kan men reserveren voor

SIERRA DE ARACENA

De Sierra Morena heet in Huelva **Sierra de Aracena**, naar de hoofdstad van een streek die grenst aan de zuidelijke gronden van de regio van Extremadura. In dit zachtglooiende gebergte, waar een van de beste Iberische hammen van Spanje wordt geproduceerd, stuiten we op een reeks witte dorpen met markante moorse geschiedenis, die zich weerspiegelt in kastelen en uitkijktorens. Een land van dennen, steen- en kurkeiken en kastanjabomen met, binnen het natuurpark, 28 verschillende gemeenten.

Aracena ligt in het hartje van het natuurbeschermingsgebied. In het centrum verrijst een Tempelierskasteel met, daarbinnen, een 13de-eeuwse kerk. Daar dichtbij vinden we, ondergronds, een buitengewoon mooie grot, de *Grua de las Maravillas*, met lange gangen, twaalf verschillende ruimten en zes onderaardse meren.

Door een bijzondere speling van de natuur ontstonden de **Picos de Aroche**. Aan de voet van deze toppen lag de gelijknamige Romeinse stad, met een kasteel uit die tijd dat, eeuwen later, werd gerestaureerd door de moren. Op de weg naar **Almonaster la Real**, komen we langs **Cortegana**, met de Kerk

van *El Divino Pastor*, in almudejastijl, verklaard tot nationaal monument.

De dorpen volgen elkaar op aan de steilste kant van het gebergte. Vanuit Almonaster kunnen we over een streekweggetje naar **Santa Ana la Real**, een wit plaatsje waarin volledig het lokale Arabische karakter is te herkennen.

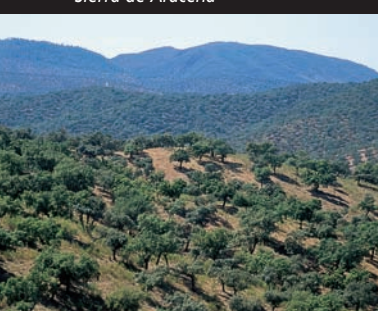
Jabugo is beroemd vanwege de weidevelden met Iberische varkens, bekend als *pata negra*, 'zwartpoot'. Hier bevinden we ons in een typische enclave van het *España Mágica*. **Alájar** ligt aan de voet van de top van de berg *Arias Montano*, doorboord door talloze grotten waar de plaatselijke bevolking mysterieuze legenden over verhaalt. Bovenop de top staat de Kapel van *Nuestra Señora de los Ángeles*, waar bedevaartgangers knielen voor een 13de-eeuws Mariabeeld.

In andere dorpen, als **Higuera de la Sierra**, **Zufre** of **Santa Olalla del Cala**, is de traditionele streekarchitectuur goed bewaard gebleven.

Alájar

Sierra de Aracena

Isla Cristina

Jaén

Uitgestrekte olijfboomgaarden zijn het kenmerk van Jaén. Meer dan vijftig miljoen bomen beheersen het landschap. De olijfolie vormt hier dan ook de eerste bron van inkomsten. Maar Jaén is niet alleen een land van olijven. Binnen de provinciegrenzen ligt het grootste aantal natuurbeschermingsgebieden van Spanje.

De stad Jaén (113.141 inw.) ligt naast de bergen van de Sierra Mágina, en het stadsgezicht wordt bepaald door het **Castillo de Santa Catalina** (1), een Arabisch fort dat vooral opvalt vanwege zijn enorme toren, *La Torre del Homenaje*. Vanaf de heuvel heeft u uitzicht over de *Valle del Guadalquivir* met zijn her en der verspreide dorpjes. Onder het enorme gebouw liggen de oude wijken van **Magdalena** (2), **San Juan** (3) en **La Merced** (4), elk daarvan met een eigen kerk met hoge kerktoren.

Het belangrijkste monument van de stad is de kathedraalkerk, de **Santa Iglesia Catedral** (5), een superbe renaissancistisch gebouw waarvan de gevel ontworpen is door de 16de-eeuwse architect Andrés de Vandelvira. In het interieur zijn het meest opvallend het koor en de sacristie, en verder de kapellen die zijn gewijd aan de *Virgen de la Cabeza* en *Nuestro Padre Jesús*; het beeld van deze laatste, van anonieme makelij, wordt door de bevolking van Jaén bijzonder vereerd.

Aan het **Plaza de Santa María** (6) verrijst, naast de kathedraal, het **Gemeentehuis** (7) en het **Bisschoppspaleis** (8). Van hieruit voert de straat **Carrera de Jesús** (9) naar het karmelietenklooster, **Convento de las Carmelitas** (10). Achter de kathedraal staat het **Paleis van San Francisco** (11), nu Provinciale Staten. De straat **Alamos** (12) gaat tot aan het **Plaza de la Audiencia** (13) met daaraan gelegen het **Teatro Darymelia** (14). Hier begint het oudste stadsdeel. Getuige daarvan is de **Arco de San Lorenzo** (15), de laatste poort die nog over is van de oude gotische kerk.

1 Kasteel van Santa Catalina	15 Arco de San Lorenzo
2 Wijk van La Magdalena	16 Kerk van San Bartolomé
3 Wijk van San Juan	17 Convent van Santa Clara
4 Wijk van La Merced	18 Paleis van Villardompardo
5 Kathedraal	19 Kerk van San Ildefonso
6 Plaza Santa Maria	20 Convent van Las Bernardas
7 Gemeentehuis	21 Plaza de las Batallas
8 Bisschoppspaleis	
9 Carrera de Jesús	
10 Carmelietenklooster	
11 Paleis van San Francisco	
12 Calle Álamos	
13 Plaza de la Audiencia	
14 Teatro Darymelia	

- i Toeristeninformatie
- P Parkeerterrein
- Politie
- Busstation
- H Ziekenhuis
- P Parador

Luchtfoto

Kasteel van Santa Catalina

Kathedraal

Cazorla

De kerk van **San Bartolomé** (16) en het **klooster van Santa Clara** (17) lopen door tot het **Paleis van Villardompardo** (18) waarbinnen unieke Arabische Baden te vinden zijn. Het gebouw herbergt tevens een museum voor naïeve kunst, Arte Naïf, en een voor volkskunst, Artes y Costumbres Populares.

De kerk van **San Ildefonso** (19) staat in de gelijknamige wijk en is een van de oudste van de provinciehoofdstad. Vlak daarbij ligt het nonnenklooster **Convento de las Bernardas** (20) en de Alameda, een groene zone met prachtig uitzicht over de stad.

Jaén is gebouwd op het reliëf van een brede heuvel, met het jongste stadsdeel nabij de Paseo de la Estación en het **Plaza de las Batallas** (21); op dit laatstgenoemde plein staan monumenten ter nagedachtenis van de slag tegen de Arabieren bij Navas de Tolosa en van de slag tegen de napoleontische troepen bij Bailén.

www.promojaen.es

ÚBEDA EN BAEZA

Úbeda en Baeza zijn de belangrijkste steden van de streek La Loma, een uitgestrekt gebied van olijfboomgaarden, omsloten door de bovenvallei van de Guadalquivir. In deze twee steden is de grootste rijkdom aan renaissancestisch erfgoed tentoongespreid. Niet voor niets wordt het **Plaza de Santa María**, in **Úbeda**, beschouwd als een van de meest superbe monumentale pleinen van Andalusië. Het stadsdeel omvat statige bouwwerken als de **Capilla de El Salvador**, gebouwd in opdracht van Francisco de los Cobos, secretaris en vertrouwensman van

keizer Karel V. Daarnaast staat het paleis van opperrijksmaarschalk Dávalos. Het **Palacio de Las Cadenas**, waarin nu het gemeentehuis is ondergebracht, heeft een ruime galerij met daartegenover de **Kerk van Santa María de los Reales Alcázares**, een gotische tempel, gebouwd op een voormalige moorse moskee. Verder staan er het **paleis van de Markies van Mancera**, een oude Peruaanse onderkoning, en de voormalige gemeentelijke graanschuur of **Pósito**. Met de rug naar het plein gekeerd zien we de **Redonda de Miradores**, met prachtig uitzicht over de bergen van de Sierra Mágina en de vallei van de Guadalquivir. Verder vinden we in Úbeda levendige pleinen als dat van de **Mercado** (met de gotische kerk van **San Pablo** en daaraan grenzend het **Hospital de Santiago**, met zijn lumineuze claustrum en hoge kapel. Tegenwoordig is het een cultureel ontmoetingspunt voor de stad.

Op slechts acht kilometer ligt **Baeza**. De stad is kleiner dan Úbeda maar herbergt een indrukwekkende serie religieuze monumenten. Bovenal is er de **kathedraal**, van gotische snit. Rondom staan rijk geornamenteerde gebouwen als het voormalige seminarium dat nu zetel is van de **Universidad Internacional de Andalucía**. Het **Palacio de Jabalquinto**, met zijn paleisgevel in Isabellijnse gotiek, staat tegenover de **Kerk van Santa Cruz**; deze laatste is voor Zuid-Spanje een Romeanse bijzonderheid. De voormalige Universiteit staat in verbinding met de **Plaza de la Constitución** via de 'poort van de baardman', el **Arco del Barbudo**.

Een mooi harmonieus plein in Baeza is het **Plaza del Pópulo**. Midden op dat plein staat een koele fontein, de **Fuente de los Leones**, en aan de zijkanten

Paleis van Las Cadenas. Úbeda

Plaza del Pópulo en Fuente de los Leones. Baeza

La Iruela

de koninklijke kanselarij en de poorten *Puerta de Jaén* en *Arco de Villalar*. Het stadhuis, ooit gevangenis, heeft een druk geornamenteerde platereske voorgevel. Precies daartegenover staat het voormalige woonhuis van de dichter Antonio Machado, uit de tijd dat hij hier werkte als hoogleraar Frans. Naast het gemeentehuis staat de *Kerk van la Purísima Concepción* en liggen de ruïnes van de kerk van *San Francisco*.

CAZORLA, SEGURA EN LAS VILLAS

De Guadalquivir ontspringt in het gebergte van **Cazorla**, een van de groene longen van Andalusië. Deze streek, met hoge bergtoppen, dikke dekens van bomenbos en waterrijke krekken, maakt deel uit van het grootste natuurbeschermingsgebied van Spanje. Het zogeheten **Parque Natural de Cazorla, Segura y las Villas** ligt ten oosten van de provincie Jaén en beslaat zo'n 240.000 hectare. Het is een toevluchtsoord voor de steenarend en de vale gier, en tussen de steile bergwanden schuilen wilde zwijnen, hertachtigen als het damhert, en Spaanse berggeiten.

Segura de la Sierra

Het botanisch milieu kent hier geheel eigen variëteiten als het viooltje van Cazorla.

Het natuurpark overlapt 23 verschillende gemeenten. Een van de toegangen tot het park is het stadje **Cazorla** waar, net als overigens in het naburige **La Iruela**, een tempelierskasteel te bezichtigen is. De weg naar het park loopt over de Duivenpas, de **Puerto de las Palomas**. Vanaf daar heeft u een wijds uitzicht over de vallei. Vervolgens daalt hij af naar **Arroyo Frio** en, enkele kilometers daarna, naar **Coto-Rios** waar u het bezoekerscentrum van de *Torre del Vinagre* aan kunt doen. Tevens vindt u er een jachtmuseum, een botanische tuin en een forelkwekerij.

Het uitgestrektste gebergte van de streek is de Sierra de Segura. Langs het meer van *El Tranco* komt u bij moors aandoende dorpen als *Hornos de Segura* en *Segura de la Sierra*. Beide plaatsjes liggen veilig beschut in de luwte van twee Arabische kastelen. In *Fuente Segura*, dat behoort tot de gemeente Santiago-Pontones, ontspringt de in de provincie Murcia uitmondende rivier de Segura.

Málaga

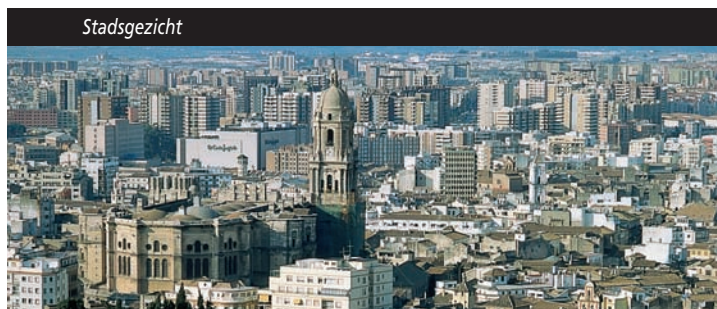
Málaga (532.425 inwoners) is de op twee na dichtstbevolkte stad van Andalusië. Uitkijkende over de **zeehaven** (1), bezit de stad een van de grootste moorse **citadellen** (2) die in deze autonome gemeenschap bewaard zijn gebleven.

Gebouwd tussen de achtste en elfde eeuw is het nu het onderkomen voor het Archeologisch museum waar vondsten tentoongesteld zijn uit de Fenicische en Romeinse tijd. Via een stuk verdedigingsmuur is de citadel verbonden met het **kasteel van Gibralfaro** (3) van waaruit u een prachtig uitzicht heeft over de stad. Onder de citadel schuilt het inmiddels gedeeltelijk uitgegraven **Romeins Theater** (4). Van daar vlakbij loopt de lommerrijke laan **Avenida de Cervantes** (5) tot aan de stierenvechtersarena die in de volksmond bekend is als de **Malagueta** (6). Het stadhuis of **Ayuntamiento** (7) en de voormalige douane, **Aduana** (8), liggen vlakbij de **kathedraal** (9), hier bekend als "de mankepoot" omdat de tweede toren nooit werd afgemaakt. Deze tempel is een superbe

toonbeeld van de Spaanse Renaissance. Het interieur is rijkelijk bedeed met kapellen die stuk voor stuk prachtige Andalusische heiligenbeelden herbergen. Het koorgestoelte is bewonderenswaardig, en datzelfde geldt voor de schilderijen die de zeer oude muren vullen.

De **Kerk van Santiago** (10) staat aan de straat die ons voert naar een van de trefpunten voor de bevolking van Málaga, het **Plaza de la Merced** (11), met als belangrijkste blikvanger het **Monument aan Torrijos** (12). Aan een zijde van dit plein staat het **geboortehuis van Pablo Picasso** (13), tegenwoordig zetel van de naar deze schilder vernoemde stichting.

De stad heeft nog andere musea als dat van de **Bellas Artes** (14) waar stukken te zien zijn van Murillo of Zurbarán en van de jonge Picasso. Het bezoek aan het oude Fenicische Málaga of Malaca wordt afgerond met een bezichtiging van de kerken van **Los Mártires** (15), **El Sagrado Corazón**, en **El Santo Cristo de la Salud** (17), drie alle gelegen in de oude binnenstad.

Stadsgezicht

MÁLAGA

- 1 Zeehaven
- 2 Moors fort. Archeologisch museum
- 3 Kasteel van Gibralfaro
- 4 Romeins theater
- 5 Avenida de Cervantes
- 6 Stierenvechtersarena La Malagueta
- 7 Gemeentehuis
- 8 Voormalige Douane
- 9 Kathedraal
- 10 Kerk van Santiago
- 11 Plaza de la Merced
- 12 Monument aan Torrijos
- 13 Huis van Pablo Picasso
- 14 Museum voor beeldende kunst
- 15 Kerk van Los Mártires
- 16 Kerk van El Sagrado Corazón
- 17 Kerk van El Santo Cristo de la Salud
- 18 Kustboulevard van La Farola
- 19 Calle Larios
- 20 Plaza de la Constitución
- 21 Standbeeld van de Markies van Larios
- 22 Alameda Principal
- 23 Puente de Tetuán
- 24 Wijk van La Trinidad
- 25 Kerk van San Pablo
- 26 Wijk van El Perchel
- 27 Parochiekerk van de Virgen del Carmen

- Toeristeninformatie
- Parkeerterrein
- Treinstation
- Ziekenhuis

Gemeentehuis

La Alameda

Kathedraal

Het rustigste stadsdeel wordt gevormd door de kustboulevard van **La Farola** (18), bij de haven. Het meest levendige daarentegen is dat van de **straat Larios** (19) tot aan het **Plaza de la Constitución** (20). Het standbeeld van de **Markies van Larios** (21) kijkt uit over de **Alameda Principal** (22) die voert tot de **Brug van Tetuán** (23) over de Guadalmedina. Aangekomen aan de andere kant van de stad belandt u in wijken als de **Trinidad** (24) met de populaire kerk van **San Pablo** (25), of de onmiskenbare zeemansbuurt van **El Perchel** (26), met zijn parochiekerk gewijd aan de **Virgen del Carmen** (27), de schutsvrouw van de vissers.

www.malagaturismo.com

COSTA DEL SOL

De **Costa del Sol**, de beroemdste kust van Andalusië is over de hele wereld een begrip. De reden hiervan is het milde klimaat met zijn ontelbare zonuren en de rustige en lauwarme wateren die garant

staan voor de talloze blauwe vlaggen die de EU hier elk jaar toekent.

De Costa del Sol strekt zich uit als een boog langs de kust van Cádiz en die van Granada, van de kliffen van Tarifa tot aan de stranden van Nerja. Langs de gehele kustlijn van dit Andalusische gewest kan men genieten van een prachtig landschap en de scherp afgetekende bergkammen van het achtergelegen gebergte. De aan de Middellandse Zee grenzende kust van Tarifa vertoont vele steile kliffen die doorlopen tot aan het gewest van Campo de Gibraltar. Aan het hoofd van de baai ligt Algeciras, één van de meest bedrijvige havens van Europa. Algeciras onderhoudt een constante veerdienst met het noorden van Afrika. Aan het Plaza Alta staat de kerk van

Manilva

Nuestra Señora de la Palma, daterend uit de XVIII de eeuw. Aan stranden zoals dat van El Rinconcillo worden duik- en zeilwedstrijden gehouden. Tegenover Algeciras ligt La Línea de la Concepción, een plaats die aan Gibraltar grenst. La Línea is een echte museumstad die bovendien over twee uitgestrekte stranden beschikt. Het westelijke strand biedt uitzicht op de baai terwijl het oostelijke strand naar de Middellandse Zee gericht is. Iets verderop bevindt zich San Roque, met een oude stadskern die als Kunsthistorisch Monument beschouwd wordt. Sotogrande is de grootste en meest luxueuze urbanisatie van deze gemeente. De Costa del Sol vervolgt in Manilva met stranden als dat van Chullera of van Sabinillas.

Enkele kilometers verderop aan de kust liggen **Estepona**, **Cancelada** en **San Pedro de Alcántara** met de jachthaven *Puerto Banús*, een van de beroemdste watersportcentra ter wereld waar de meest bijzondere schepen uit alle uithoeken van de wereld afmeren.

De hoofdstad van de Costa del Sol is **Marbella**. Deze stad toont in de oude binnenstad de typische streekarchitectuur, met witte kerken en herenhuizen met grote patio's. Maar vlakbij deze rustige straten stuiten we op een heel andere urbanisatievorm, vol van pracht en praal, met grote luxe in zijn hotels, zijn landhuizen en zijn sportfaciliteiten. Het gaat hier om de *Gouden mijl*, een kuststrook van zachte zandstranden met de beste hotels en restaurants van heel Spanje, waar uiteraard ook de verlokking van de casino's en de ultramoderne kuuroorden niet mocht ontbreken.

De Costa del Sol ligt in de beschutting van een bergstrook waarin witte dorpjes verscholen liggen als **Ojén**, **Cóin** of **Casares**. **Mijas** is vooral beroemd vanwege de ezeltaxi; het is gelegen op een heuvel, maar heeft toch zijn eigen brede stranden als *Calahonda*, *La Cala of La Campana*. **Fuengirola** heeft de erg levendige stranden van *Torreblanca* en *Los Boliches*.

Benalmádena is een van de belangrijkste recreatiecentra van de Costa del Sol geworden dankzij het daar gelegen pretpark, één van de talloze attracties van de Malagense kust.

Torremolinos was ooit de pionier van het zonnetoerisme. Hier vindt u, bij *La Carihueta*, mooie stranden van fijn zand, waar elk jaar de typische strandtentjes, de *chiringuitos*, worden opgezet met hun geroosterde sardientjes, *paella* of de typische gebakken visjes, de *pescado frito*. Torremolinos bezit voorts een wild nachtleven in de buurt van het strand van *Bajondillo*, waar elke nacht tientallen cafés opengaan met alle mogelijke soorten muziek.

Aan de andere kant van **Málaga**, richting Costa Tropical, liggen vissersdorpen als *El Rincón de la Victoria* of *Torre del Mar*, waar in de loop van de afgelopen jaren het toeristisch

aanbod aanzienlijk is versterkt. Hier liggen gerenommeerde stranden als *Cala del Moral*, *Benagalbón*, *Benajarafe* of *Valle Niza* met glasheldere wateren. Daar vlakbij ligt het historische dorp **Vélez-Málaga**, beroemd om zijn middeleeuwse wijk en zijn kerken in mudejarstijl. Het strandaanbod aan de oostelijke Costa del Sol wordt voltooid met **Algarrobo** en **Torrox**. **Nerja**, als laatste, wordt beschouwd als een van de mooiste plaatsjes van de hele streek. De stranden van *Torrecilla*, *Burriana* en *Maro* zijn een ware verleiding. Het stratenpatroon van dit dorp is duidelijk op moorse leest geschoeid. In het centrum heeft u vanaf het zogeheten *Balcón de Europa* een mooi uitzicht over de baaitjes aan de Middellandse Zee.

www.costadelsol.net

LA AXARQUÍA, RONDA EN ANTEQUERA

De witte dorpjes uit de bergen van Málaga vormen tezamen een streek die bekend is als **La Axarquía**. Stadjes als *Frigiliana*, vlakbij *Nerja*, *Cómpeta*, *Sayalonga* of *Salares* tonen wijken van moors profiel rond mudejarkerken; men leeft er voornamelijk van wat de grond voortbrengt.

Fuengirola

Het Malagees gebergte loopt tot aan **Ronda**, een stad die dankzij zijn romantische uitstraling sterk bijdroeg aan de bekendheid van Andalusië. Een diepe kloof, overgestoken door een 18de-eeuwse brug, snijdt de stad in twee. Aan de ene kant ligt het oude Ronda en aan de andere het nieuwe. In het oude staan de meest bekende monumenten. Aan het *Plaza de la Duquesa de Parcent* staan de *Kerk van Santa María la Mayor* en het gemeentehuis, het *Ayuntamiento*. Het *Palacio de Mondragón*, ooit paleis van gouverneurs en koningen, is het beste toonbeeld van de plaatselijke architectuur. Binnen de oude stadsmuren verrijst de *Kerk van El Espíritu Santo*, gebouwd in 1505 onder koning Ferdinand van Aragón. Naast de kerk staat de poort van *Almocabar* en de poort van Karel V die ooit de toegang verschaften tot deze plaats. Van hier heel dichtbij loopt een weg omlaag naar de kloof van waar u uitzicht heeft op de waterval van de Guadalví.

In het moderne deel van Ronda staat de Stierenvechtersarena, de *plaza de toros*, de oudste van heel Spanje en beschouwd als de bakermat van de tauromachie.

In het noorden van de provincie Málaga, in een vooral agrarische streek, ligt nog een monumentale stad: **Antequera**. Opvallend zijn hier de geologische spelingen van *El Torcal* en de dolmens van *Menga*, *Viera* en *El Romeral*. In het archeologische museum, *Museo Arqueológico Municipal*, is de *Efebo* tentoongesteld; het betreft een bonzen beeldje uit de 1ste eeuw dat wordt gezien als een van de belangrijkste Romeinse vondsten. In de schaduw van het moors kasteel staat de kerk van *Nuestra Señora del Carmen* met een rijk in barokke stijl uitgevoerde altaarstuk.

www.ronda.net

El Torcal. Antequera

Sevilla

Sevilla (719.588 inw.), hoofdstad van Andalusië, is wereldwijd bekend om zijn historische, culturele en monumentale rijkdom. Het symbool van deze stad aan de oevers van de Guadalquivir is de oude moorse minaret, **La Giralda** (1). Ons bezoek begint dan ook hier, bij deze klokkentoren van de kathedraal van Sevilla. Van bovenaf heeft u een enorm uitzicht over de stad en zijn buitenwijken. Binnen de gotische kathedraal zelf zijn vooral opvallend het hoofdaltaar, het graf van Columbus en het Patio de los Naranjos, in het voorjaar gebaad in de geur van sinaasappelbloesem.

Naast de kathedraal verrijzen de gebouwen van de **Reales Alcázares** (2), gebouwd in opdracht van Peter de Wrede op de grondvesten van wat ooit een trots moors paleis was. De ambassadeurszaal of *Salón de Embajadores* heeft een koepel vol filigreinwerk, gebouwd in het begin van de 15de eeuw. Het fort is omringd door stille tuinen en patio's als die van La Montería,

Las Doncellas, El Crucero of Troya. Het monument biedt bovendien in een aantal zalen waardevolle tapijten zoals dat van Karel V.

Naast de Reales Alcázares staat het West-Indisch archief, het **Archivo de Indias** (3), tegenwoordig een van de belangrijkste documentatiecentra over de tijd van Columbus. Rond het hart van de stad vinden we het **Hospital de los Venerables** (4) of het park **Jardines de Murillo** (5), met het monument aan Columbus, en, reeds binnen het centrum, de dichtbebouwde volksbuurt **Barrio de Santa Cruz** (6).

Casa Pilatos (7), tussen het **Klooster van San Leandro** (8) en de **Kerk van San Esteban** (9), weerspiegelt de renaissancistische geest van deze stad. Het meest opvallende is hier het beeldhouwwerk en de harmonieuze patio in mudearstijl.

In de wijk van **La Macarena** (10) staan kerken als die van **Santa Isabel** (11), **San Lorenzo** en **Jesús del Gran Poder** (12); in deze laatste wordt een van de voor

Reales Alcázares

SEVILLA

- 1 Kathedraal met La Giralda
- 2 Reales Alcázares
- 3 West-Indisch archief
- 4 Hospital de los Venerables
- 5 Tuinen van Murillo
- 6 Wijk van Santa Cruz
- 7 Casa Pilatos
- 8 Klooster van San Leandro

- 9 Kerk van San Esteban
- 10 Wijk van La Macarena
- 11 Kerk van Santa Isabel
- 12 Kerk van Jesús del Gran Poder
- 13 Basiliek van La Macarena
- 14 Hospital de las Cinco Llagas
- 15 Alameda de Hércules
- 16 Plaza del Duque de la Victoria

- 17 Calle Sierpes
- 18 Museum voor beeldende kunst
- 19 Wijk van El Arenal
- 20 Real Maestranza
- 21 Torre del Oro
- 22 Park van María Luisa
- 23 Plaza de España
- 24 Wijk van Triana

- 25 Eiland van La Cartuja
 - 26 Isla Mágica
- Toeristeninformatie
 Parkeerterrein
 Postkantoor
 Politie
 Busstation

West-Indisch archief

Basiliek van La Macarena

Real Maestranza

Torre del Oro

Plaza de España

Eiland van La Cartuja

de Sevillanen meest geliefde beelden aanbeden. De **Basiliek van La Macarena** (13) vormt het middelpunt voor de Mariaverering. Hier dichtbij staat, tegenover de oude Arabische stadsmuren, het voormalige ziekenhuis **Hospital de las Cinco Llagas** (14), nu zetel van het Andalusische parlement. De **Alameda de Hércules** (15), met zijn marmeren zuilen uit een Romeinse tempel, voert naar het centrum, met het levendige **Plaza del Duque de la Victoria** (16) en de winkelstraat **Calle de Sierpes** (17).

In het kunstmuseum **Museo de Bellas Artes** (18), ondergebracht in het voormalige *Convento de la Merced Descalza*, zijn doeken te zien van grote meesters van de Sevillaanse school, als Juan de Valdés Leal, Bartolomé Esteban Murillo of Francisco de Zurbarán.

In de wijk van **El Arenal** (19) hangt sterk de geur van het stiereengevecht. Hier staat de **Real Maestranza** (20), de arena van Sevilla. Daarnaast verrijst de 'goudtoren', de **Torre del Oro** (21), een voormalig moors bolwerk waar ooit het goud en zilver uit Amerika werd opgeslagen.

Een oase van rust vindt u, midden in de stad, in het **Parque de María Luisa** (22); aan de overkant van de Avenida de Isabel la Católica komt u daar op het **Plaza de España** (23), een halfroond plein waar de wereldtentoonstelling van 1929 werd gehouden. U ziet er 24 betegelde banken waarvan de tableaux afbeeldingen zijn van de 52 provincies van Spanje.

Maar Sevilla is vooral bekend om zijn volksbuurten, zoals **Triana** (24) aan de overkant van de rivier, waar huizen en patio's te bewonderen zijn met het prachtigste keramiek en tegelwerk.

Het moderne gezicht van Sevilla weerspiegelt zich op het riviereiland van **La Cartuja** (25). De architectonische nalatenschap van de Wereldtentoonstelling van 1992 voert hier nog steeds de boventoon. Binnen dit eiland vindt u het zogenaamde 'magisch eiland', **La Isla Mágica** (26), het Sevillaanse themapark waarvan de attracties geïnspireerd zijn op precolumbiaanse beschavingen.

Archeologisch museum

www.turismosevilla.org
www.andalunet.com
www.sol.com

CARMONA Y ÉCIJA

Carmona en **Écija** zijn de twee meest monumentale steden van de provincie Sevilla. In de eerstgenoemde, met een sterk Romeins en Arabisch verleden, staan de poorten *Puerta de Córdoba* en *Puerta de Sevilla*. Achter de muren schuilt de oude binnenstad met kerken als *Santa María la Mayor*, gebouwd in de 15de eeuw op de grondvesten van een moorse moskee. Aan beide zijden ervan staan rijke gebouwen als de paleizen van *Los Rueda* en *Los Aguilar*, het convent van *Las Descalzas*, of het huis van de markies van *Las Torres*, nu archeologisch en etnografisch museum. Het fort van Peter de Wrede, *El Alcázar de Pedro I*

El Cruel, kijkt uit over de stad, en buiten de stad ligt een Romeinse begraafplaats, met pronkgraven en mausolea.

De barokke stad **Écija** ligt pal aan de Autovía de Andalucía. Elf kerken met hoge klokkentorens identificeren deze heetste stad van de Andalusische zomer. De meest bezochte kerken zijn die van *Santa María*, die uitkijkt over het *Plaza de España*, en die van *San Juan*, met prachtige altaarstukken en kapellen. Verder staat in Écija het *Palacio de Peñaflor*, bekend om zijn lange balkon en beschilderde paleisgevel.

SIERRA NORTE

De belangrijkste plaats van de Sevillaanse Sierra Norte is **Cazalla de la Sierra**. Aan het

Guadalcánal

Plaza Mayor staat de kerk van *Nuestra Señora de la Consolación*, een 14de-eeuws monument waarin verschillende bouwstijlen zijn samengebracht. De in mudejarstijl gebouwde klokkentoren biedt een prachtig uitzicht over het natuurpark, dat een brede strook van de Andalusische Sierra Morena in beslag neemt. Binnen het natuurbeschermingsgebied ligt **Constantina**, beroemd om de moorse wijk, de *Morería*, en om de kerk van *Santa María de la Encarnación* met zijn hoge renaissancistische gevel. **Guadalcánal**, reeds aan de grens met de lage landen van Extremadura, is een typisch stadje met witte huizen, geraniums aan de gevels en de geur van jasmijn.

De streek wordt doorkruist door de beddingen van de Huéznar en de Vía. De steen- en de kurkeik zijn hier de meest voorkomende boomsoorten. Het middelhoge landschap vormt de habitat voor herten en zwijnen en is dan ook aantrekkelijk voor de jacht sport.

Recreatie en cultuur

Sport

Andalusië biedt mogelijkheden voor elke mogelijke sport op een grote verscheidenheid van terreinen, van hooggebergte tot diepzee, met moderne faciliteiten voor de meest veeleisende liefhebbers. De acht provincies omvatten een breed netwerk van centra voor de beoefening van atletiek, watersporten, wintersporten, paardrijden, enzovoorts. De uitgestrekte kusten bieden zeilscholen en duikscholen. 37 Jachthavens staan garant voor een geanimeerd watersportleven, het hele jaar door. Bij natuurgebieden als **Cabo de Gata** kunt u diepzeeduiken. Windsurfers gaan tot aan **Tarifa**, aangetrokken door de plaatselijke straffe oosten- of westenwinden. De watersportcentra van **Almería** en **Huelva** bieden de gelegenheid om kennis te maken met de zee onder begeleiding van ervaren zeilleraars. Andere watersporten als roeien en kanovaren zijn mogelijk op de Guadalquivir. Maar de watersport vertegenwoordigt slechts een fractie van alles wat Andalusië te bieden heeft.

Het wintersportcentrum van **Sierra Nevada** heeft 62 kilometer skipiste. De bergketen van Granada is bovendien bij uitstek

Wandelen door de Sierra de Cazorla

geschikt voor bergbeklimmers die er in de zomer en herfst, nog voor de sneeuw valt, de toppen komen bedwingen.

Het grote aantal natuurparken maken deze autonome gemeenschap bij uitstek geschikt voor de wandelaars en mountainbikers. In streken als **Cazorla**, **Segura en las Villas** (Jaén), **Grazalema** (Cádiz en Málaga), **Aracena** (Huelva) of **Subbética** (Córdoba) zijn tientallen routes uitgezet. De alom aanwezige bergtoppen en grotten lokken de avonturiers voor alpinisme en speleologie.

Sevilla heeft een olympisch stadion, **Granada** een trainingscentrum voor topsporters, **Cádiz** een raceparcours, **Málaga** vele zeilscholen voor de jeugd, en **Córdoba** en **Jaén** vliegclubs waar u zich vertrouwd kunt maken met de eerste beginselen van de luchtvaart. In de meeste natuurgebieden zijn vluchtzones gereserveerd voor parapent en deltawing.

Andalusië telt meer dan 60 golfvelden, vooral geconcentreerd in de kustprovincies van **Málaga** en **Cádiz**. Er zijn er voor alle

Surfen in Tarifa. Cádiz

smaken: voor toeristische doeleinden of voor internationale kampioenschappen. Sommige ervan waren getuige van belangrijke kampioenschappen als de Ryder Cup, gehouden op het Campo de Valderrama, in **San Roque**.

Een aantal sportevenementen vormen een belangrijke toeristische attractie. Op het raceparcours van **Jerez de la Frontera** worden elk jaar wedstrijden gehouden waarop de grootste coureurs ter wereld elkaar ontmoeten. Het internationaal schaaktoernooi van **Linares** is van de hoogste klasse. De Rally Granada-Dakar, de wereldkampioenschappen steeplechase te Sevilla of de paardenrennen op het strand van **Sanlúcar de Barrameda** zijn enkele van de vele evenementen van de Andalusische activiteitenkalender.

Jagers kunnen in Andalusië terecht in tal van jachtgebieden voor groot of klein wild, en sportvisserij wordt beoefend zowel aan de oevers van vele beken en rivieren als aan de zee kust.

www.deporteandaluz.com

■ Jaarmarkten, fiestas en festivals

Andalusië was de geboortegrond van schilders als Velázquez of Picasso, dichters als Juan Ramón Jiménez, de gebroeders Machado of Federico García Lorca, musici als Manuel de Falla of Andrés Segovia. De lijst is eindeloos en onderstreept het internationale karakter van de Andalusische cultuur. En dit gehele erfgoed weerspiegelt zich in de vele culturele evenementen die elk jaar in de hele regio plaatsvinden. Zo wordt in Huelva bijvoorbeeld het filmfestival **Festival de Cine Iberoamericano** georganiseerd. In Cádiz, het theaterfestival **Festival Iberoamericano de Teatro**. In Málaga het Spaanse filmfestival **Festival de Cine Español**. Het flamencomuziekfestival **Bienal de Flamenco** wordt gevierd in Sevilla. Het gitaarfestival **Festival de la Guitarra** in Córdoba. In Granada worden een muziek- en dansfestival, **Festival de Música y Danza**, en een tangofestival, **Festival Internacional de Tango**, gehouden. In Úbeda, provincie Jaén, viert men een muziek- en dansfestival, **Festival de Música y Danza**, en in Almería een festival voor traditionele muziek, **Certamen de Música Tradicional**.

Maar het ludieke karakter van Andalusië uit zich het best in de jaarmarkten en de *fiestas*. Het hele jaar door wordt er feest gevierd, bijvoorbeeld op het

carnaval van Cádiz, een traditie die is terug te voeren tot de Venetiaanse kooplieden uit de 16de en 17de eeuw en voortleeft in de oudste wijken van de stad. Beroemd is het concours van verklede groepen, kwartetten en zangroepen dat wordt gehouden in het Gran Teatro Falla. Carnaval wordt ook gevierd in Isla Cristina (Huelva), Cuevas del Almanzora (Almería) of La Carolina (Jaén).

Een van de grootste momenten van de Andalusische feestkalender is de Sevillaanse jaarmarkt **Feria de Abril**. Rond het middaguur wordt het feestterrein van de markt volledig ingenomen door ruiters en paardenwagens. 's Nachts verandert het hele gebied met al zijn tenten in een bruisend feest. Veel tenten zijn besloten, maar er zijn er ook waar je zonder kaart naar binnen kunt. Dit feest is in feite het startschot voor het Andalusische programma van *fiestas* en *ferias* dat wordt afgesloten in oktober met het feest van **San Lucas** in Jaén.

In Córdoba is er het **Patiofestival** en het feest van de **Cruces de Mayo**; de **Corpus Christi**-processie wordt gehouden in Granada en de bedevaartsoptocht van de *Virgen del Mar* in Almería. Halfweg juni

Romería del Rocío. Almonte. Huelva

Feria de Abril in Sevilla

Paasweek

herdenkt men in Málaga de *Virgen del Carmen* met een typische botenoptocht.

In Higuera de la Sierra, een klein plaatsje in Huelva, wordt de oudste driekoningentocht, de **Cabalgata de Reyes Magos**, van Spanje gehouden. Maar deze is niet de enige: Deze optocht vindt u ook in Sanlúcar de Barrameda, in Cádiz, Lucena, of Córdoba.

Een van de belangrijkste feesten is het paasfeest, **Semana Santa**. Centraal staan de *pasos* of beeldengroepen, zoals, in Sevilla, die van El Gran Poder, Triana of La Macarena. De *pasos* van Málaga zijn het grootst en worden gedragen door *anderos* of lopende dragers. In de provinciehoofdstad Jaén wordt op Goede Vrijdag het beeld van Onze Vader Jezus, bijgenaamd de 'Opa', rondgedragen.

Twee bedevaartsoptochten staan centraal in de Mariaverering. Beide zijn bijzonder massaal. De oudste van Spanje is die van **Nuestra Señora de la Cabeza** in Andújar, in het hartje van de Sierra Morena. De andere is die

van de **Virgen del Rocío**, vlakbij het dorpje Almonte in de provincie Huelva. Elk jaar komen daar in de maand mei bijna een miljoen mensen bijeen aan de rand van het natuursreservaat van Doñana om deel te nemen aan de processie van de Witte Duif. In de voorafgaande weken gaan Andalusische broedersschappen lopende op weg met een banier, de *Simpecado* of 'zonder-zonde', die ze bij aankomst presenteren aan de schutsvrouw van het Wad van Huelva.

De stier is onlosmakelijk verbonden aan de Andalusische fiestas. Kleine dorpjes als Grazalema (Cádiz) of Beas de Segura (Jaén) organiseren 's morgens de **encierros**, evenementen waar de stieren die 's middags in de arena zullen vallen vrij door de afgesloten straten hollen.

■ Stieren en flamenco

De stierenvechtersarena **Real Maestranza** van Sevilla is de oppertempel van deze

diepgewortelde Andalusische traditie. Elk van de acht provincies heeft een sterke band met de tauromachie, maar het is in Sevilla, Córdoba en Málaga waar de liefde tot een ware passie werd.

Andalusië bracht dan ook de grootste stierenvechters voort. Enkele van deze matadores, als Curro Romero, Espartaco of Finito de Córdoba zijn nog steeds actief. Anderen, als de Cordobese Manolete, gedood in de arena van Linares in 1947, of de *maestro* van Ronda, Antonio Ordóñez, behoren inmiddels tot de geschiedenis van deze 'kunst'. Enkele van de grootste fokker'jen van vechtstieren liggen in de Sierra Morena, bijvoorbeeld bij de gemeentes Baños de la Encina of Andújar. Het seizoen begint op Eerste Paasdag en eindigt in oktober in de arena van **La Alameda**, in de provincie Jaén.

Een ander symbool voor de Andalusische identiteit is het **flamenco**. Het *cante*, de zang, en de dans zijn beide oeroude uitdrukkingvormen van de Andalusische cultuur. De scholen van Sevilla en Cádiz brachten de grootste sterren van deze kunstvorm voort. De oorsprong van het flamenco is onzeker, maar wel duidelijk is het dat het vooral eigen is aan het zigeunervolk. Flamencozangers, **Cantaors**, als de inmiddels overleden Camarón de la Isla maakten deze muziek ook in het buitenland bekend.

De meest gehoorde varianten zijn de *bulería*, de *soleá*, del *alegría* of de *fandango*. Musici als Paco de Lucía, Vicente Amigo of Tomatito zijn bijzonder gevierde concertgitaristen en dansers, *bailaores*, als Antonio Canales of Joaquín Cortés wekken overal ter wereld grote bewondering.

www.torosensevilla.com

Gastronomie

De Andalusische keuken is een heel ritueel. De gastronomische diversiteit toont nogmaals de verscheidenheid aan culturen die deze streek rijk is. Alle schotels hebben hun wortels in de Andalusische traditie die ook op gastronomisch gebied zeer geraffineerd is. De basis voor de gerechten is de **olijfolie** uit de provincie Jaén, afkomstig uit de Sierra de Segura en Mágina, of uit de provincie Córdoba, uit plaatsjes als Baena of Priego. Het zogenaamde **Mediterraan dieet** wordt door deskundigen beschouwd als een van de gezondste ter wereld en vindt zijn oorsprong in Andalusië.

In de provincie Huelva wordt een van de beste **Iberische hammen** gemaakt, de *Jamón de Jabugo*. **Worsten**, *embutidos*, zijn beroemd in de Sierra Morena, evenals de

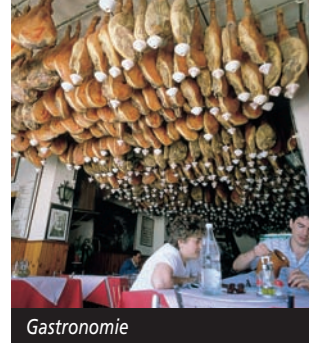

Olijfolie

schapen- en geitenkazen. De tuinbouw concentreert zich vooral in de vallei van de Guadalquivir, in het dal van Granada of op het platteland van Córdoba. Huelva exporteert zijn aardbeien over de halve aardbol. De kasbouw van Almería levert sappige vruchten en groenten, en aan de Costa Tropical worden **exotische producten** geteeld voor frisse en originele salades. De **Gazpacho** is een koude soep op basis van tomaten, komkommer, brood en knoflook en is plaatselijk een van de meest geliefde schotels.

Er bestaat een belangrijk verschil tussen de 'bergkeuken' en de gerechten aan de kust. De eerstgenoemde omvat vooral **wildschotels** als patrijs, konijn, hert of zwijn die vergezeld gaan van de typische *migas pastoriles*, een bijgerecht op basis van broodkruim, paprika, knoflook en olie. Aan de Andalusische kust vinden we de *pescaito frito*, een van de fijnste lekkernijen van de Andalusische spijsskaart, en spiesjes met sardientjes, schaal en schelpdieren, of stoofpotten op basis van vis zoals bijvoorbeeld het rijstgerecht *cazuela de arroz caldoso*.

De *tortilla de patatas*, een aardappelomelet, strijdt om de beste smaak met de *tortilla Sacromonte* die wordt gemaakt in Granada. Jaén is beroemd om zijn spinazie en de *flamenquines*.

Gastronomie

Uit de Cordobese keuken komt de stierenstaart, de **rabo de toro**. In Cádiz kunt u proeven van de **urta a la roteña** en in Garrucha, provincie Almería, is vooral de **gamba roja**, de rode garnaal, beroemd.

Het **banket** heeft een sterk moors karakter. Enkele voorbeelden zijn *bizcochos borrachos* (cake met drank), *torrijas de Semana Santa* (wentelteefjes), *dulce de membrillo* (geconfijte juttepeer) of *tocinillo de cielo* (soort bonbons).

En al deze gastronomische perfectie gaat vergezeld van de wijnen van Jerez de la Frontera (Cádiz), Montilla-Moriles (Córdoba), de zoete wijnen uit Málaga, of die van Condado (Huelva) of Laujar de Andarax (Almería).

Folklore en handwerk

De meest typische Andalusische dans is de **sevillana**. Deze is sterk verbonden met de

flamencocultuur, maar is op feesten en jaarmarkten een eigen leven gaan leiden. De dans staat uit Sevilla en is inmiddels het meest geëxporteerde product van de lokale volkskunst.

Elke provincie kent zijn eigen folklore. In de bergen van Málaga zingt men bijvoorbeeld de **verdiales**, een middeleeuwse muzieksoort. De dansen in de berggebieden zijn de Spaanse **jotas** en **boleros**, en in het dal van de Guadalquivir danst men eigen regionale dansen. Elke provincie heeft ook zijn eigen klederdracht, voortbordurende op historische ontwerpen.

Andalusië is ideaal om te **winkelen**. In Almería is het marmer van Macael beroemd, evenals het **aardewerk** van moorse oorsprong. In Nijar verkoopt men handgemaakte **jarapas**, kleden van stofresten. In de provincie Cádiz dient u beslist een bezoek te brengen aan Ubrique, beroemd vanwege het **lederwerk**. Er worden hier artikelen vervaardigd voor de meest prominente internationale firma's. In steden als San Fernando of Sanlúcar de Barrameda worden mahoniehouten **meubels** gemaakt volgens tradities uit de vorige eeuw. Andere voorbeelden van

handwerk uit de provincie Cádiz zijn het **smeedwerk** in ijzer en de **dekens** uit Grazalema.

Een van de beste toonbeelden van Cordobees handwerk is het juwelierswerk. Ook afkomstig uit Córdoba zijn lederwaren, en zeer rijk **borduurwerk** in goud- en zilverdraad op fluweel dat gebruikt wordt voor de heiligenbeelden.

De Alcaicería, in Granada, is de beste plek voor de **taracea**, houten inlegwerk van moorse oorsprong. Ook op het gebied van **meubelmakerij** en aardewerk vindt u hier interessante producten. De instrumentenmakers in Granada zijn beroemd om hun Spaanse gitaren. Interessant als aandenken zijn de geweven **jarapas** uit de Alpujarras.

In Huelva worden **zadelmakersartikelen** verkocht in werkplaatsen waar u ook terecht kunt voor lederen rijlaarzen. Het groene aardewerk uit Úbeda en het ijzersmeedwerk zijn typisch voor de provincie Jaén. In Málaga worden, behalve gitaren en creatief aardewerk, ijzerwerk en geweven artikelen verkocht. Sevilla is vooral beroemd om zijn religieus borduurwerk.

Verder zijn overal in de souvenirwinkels typische producten als **waaiers** of **omslagdoeken** te koop.

Rietwerk en kleden

NUTTIGE GEGEVENS

Internationaal netnummer van Spanje ☎ 34

Toeristeninformatielijn
Turespaña
www.spain.info

ANDALUSISCH TOERISME

Internationaal Toeristisch
Centrum van Andalusië
Compañía, 40. Málaga

☎ 901 200 020

☎ 951 299 300

www.turismoandaluz.com

Tourism and Sports Council
www.andalucia.org
e-mail: info@andalucia.org

TOERISTENBUREAUS

Almería
Parque Nicolás Salmerón
☎ 950 175 220

Huelva
Alcalde de Coto Mora, 2
☎ 959 650 200

Cádiz
Avenida Ramón de Carranza, s/n
☎ 956 203 191

Jaén
Maestra, 13
☎ 953 313 281

Córdoba
Torrijos, 10
☎ 957 355 179

Málaga
Pasaje de Chinitas, 4
☎ 951 308 911

Granada
Plaza de Santa Ana, 4
☎ 958 575 202

Sevilla
Avenida de la Constitución, 21B
☎ 954 787 578 / 954 787 580

BOEKINGSCENTRALES

Turismo Andaluz
☎ 952 129 310
www.seneca.es

Red Andaluza de Alojamientos
Rurales ☎ 902 442 233
www.raar.es

MONUMENTALE HOTELS PARADORES DE TURISMO

Reserverings Centrale
Calle Requena, 3. 28013 Madrid
☎ 902 547 979
☎ 902 525 432
www.parador.es

Antequera (Málaga)
☎ 952 840 261

Arcos de la Frontera (Cádiz)
☎ 956 700 500

Ayamonte (Huelva)
☎ 959 320 700

Cádiz
☎ 956 226 905

Carmona (Sevilla)
☎ 954 141 010

Cazorla (Jaén)
☎ 953 727 075

Córdoba
☎ 957 275 900

Granada
☎ 958 221 440

Jaén
☎ 953 230 000

Málaga-Gibralfaro
☎ 952 221 902
Málaga-Golf
☎ 952 381 255

Mazagón (Huelva)
☎ 959 536 300

Mojácar (Almería)
☎ 950 478 250

Nerja (Málaga)
☎ 952 520 050

Ronda (Málaga)
☎ 952 877 500

Úbeda (Jaén)
☎ 953 750 345

VERVOER

AENA (Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea)
☎ 902 404 704
www.aena.es

Renfe
☎ 902 240 202
Informatie buitenland
☎ 902 242 402
www.renfe.es

BUSES
Almería ☎ 950 273 706

Cádiz ☎ 956 285 852
Córdoba ☎ 957 404 040
Granada ☎ 958 185 010
Huelva ☎ 959 256 900
Jaén ☎ 953 250 106
Málaga ☎ 952 350 061
Sevilla ☎ 954 417 111/
954 908 040

NUTTIGE TELEFOONNUMMERS

Alarmnummer ☎ 112
Medische spoedgevallen ☎ 061
Guardia Civil ☎ 062
Rijkspolitie ☎ 091
Gemeentepolitie ☎ 092

Verkeersinformatie ☎ 900 123 505
www.dgt.es
Consumenteninformatie ☎ 010
Postkantoor ☎ 902 197 197
www.correos.es

SPAANSE BUREAUS VOOR TOERISME IN HET BUITENLAND

BELGIË. Brussel

Office Espagnol du Tourisme
Rue Royale 97, 5°
1000 – BRUXELLES
☎ 322/ 280 19 26
☎ 322/ 230 21 47
www.tourspain.be
www.tourspain.lu
e-mail: bruselas@tourspain.es

NEDERLAND. Den Haag

Spaans Bureau voor
Vreemdelingenverkeer
Laan van Meerdervoort, 8A
2517 AJ DEN HAAG
☎ 3170/ 346 59 00
☎ 3170/ 364 98 59
www.spaansverkeersbureau.nl
e-mail: lahaya@tourspain.es

AMBASSADES IN MADRID

België

Paseo de la Castellana, 18
☎ 915 776 300
☎ 914 318 166

Nederland

Avenida Comandante Franco, 32
☎ 913 537 500
☎ 913 537 565

